

KRAJOWA RADA RADIOFONII I TELEWIZJI

ZAŁĄCZNIK

do

**Sprawozdania Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji
z rocznego okresu działalności**

MONITORING TV POLONIA

WARSZAWA, *marzec 1999 r.*

SPIS TREŚCI

WSTĘP	2
I TECHNICZNE WARUNKI EMISJI TV POLONIA.....	3
II WIDOWNIA TV POLONIA W 1997 r. NA TERENIE KRAJU	4
III PROGRAM TV POLONIA W 1997 r.	5
IV RAMOWY UKŁAD PROGRAMU	6
1. Miejsce poszczególnych typów audycji w ramówce.....	8
Informacja.....	8
Publicystyka	8
Audycje edukacyjno - poradnicze	10
Film fabularny	10
Film animowany.....	11
Film dokumentalny.....	11
Audycje kulturalne	12
Audycje poetycko - muzyczne	12
Teatr.....	12
Muzyka poważna.....	12
Rozrywka.....	13
Audycje religijne	14
Sport	15
2. Częstotliwość emisji	15
V MONITORING PROGRAMU TV POLONIA w okresie 4-19.04.1998 r.....	16
1. Treść programu	16
Tematyka społeczna	17
Tematyka społeczno- polityczna	18
Tematyka kulturalna.....	20
Tematyka historyczna.....	24
Film fabularny	25
Edukacja	26
Rozrywka.....	28
2. Podsumowanie	30
Wnioski	34
VI SYTUACJA FINANSOWO - EKONOMICZNA TV POLONIA W LATACH 1997 – 1998.....	35
Załączniki Informacje z polskich placówek dyplomatycznych nt. oceny działalności TV Polonia.....	39
Załącznik 1 Pismo Konsula Generalnego RP w Londynie	
Załącznik 2 Informacja Zjednoczenia Polskiego w Wielkiej Brytanii	
Załącznik 3 Informacja Ambasady RP w Buenos Aires	
Załącznik 4 Pismo Konsula Generalnego RP w Paryżu	
Załącznik 5 Pismo Konsula Generalnego RP w Grodnie	
Załącznik 6 Pismo Konsula Generalnego RP w Chicago	

WSTĘP

Telewizja Polska - Spółka Akcyjna tworzy i rozpowszechnia program w języku polskim przeznaczony dla odbiorców za granicą, pod nazwą TV Polonia (Ustawa o radiofonii i telewizji, art. 25 ust. 1 i art. 26 ust. 2). Nadawany jest on w sposób rozsiewczy satelitarny (art. 26 ust. 7). Ten sam program odbierają Polacy zamieszkali w państwach dawnego Związku Radzieckiego, jak i w państwach Europy Zachodniej i Ameryki Północnej. Program nadawany przez TV Polonia ma realizować zadania zapisane w ustawie o radiofonii i telewizji (art. 21 ust. 2), m.in. powinien tworzyć i udostępniać programy edukacyjne na użytek środowisk polonijnych oraz Polaków zamieszkałych za granicą (art. 21 ust. 1 pkt. 7). Koszty związane z działalnością TV Polonia są pokrywane z budżetu państwa, w granicach określanych ustawą budżetową (art. 25 ust. 4). W rzeczywistości w ostatnich latach koszty te pokrywała w większej części sama TVP S.A.

Sejmowa Komisja Łączności z Polakami za Granicą zwróciła się do Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z prośbą o przeprowadzenie monitoringu programu TV Polonia.

Departament Programowy i Monitoringu Biura KRRiT przeanalizował miesięczny układ ramowy programu TV Polonia (16.03 - 19.04 br.) oraz przeprowadził monitoring dwutygodniowego programu wyemitowanego w dniach 4 - 19 kwietnia br.

Spośród audycji objętych monitoringiem wyróżniono następujące dwie kategorie: audycje zrealizowane specjalnie dla potrzeb TV Polonia oraz audycje transmitowane lub powtarzane z bieżącego programu TVP S.A.

Szczegółową analizą objęto te audycje, które *na podstawie posiadanych informacji programowych* uznane zostały za zrealizowane (*lub zestawione w programie*) specjalnie dla potrzeb TV Polonia.

Było to:

- 55 audycji o tematyce kulturalnej
- 24 audycje rozrywkowe
- 22 audycje edukacyjne
- 10 audycji o tematyce społecznej
- 9 audycji o tematyce historycznej
- 5 audycji o tematyce społeczno-politycznej.

Analizą, jak powiedziano wyżej, *nie zostały objęte* audycje transmitowane lub powtarzane na bieżąco z programów telewizji publicznej.

Są to:

- audycje informacyjne: *Teleexpress, Wiadomości, Panorama*
- audycje publicystyczne: *W centrum uwagi, Credo, Wzwyż*
- audycje przedstawiające pracę najwyższych organów władzy: *Diariusz, Tydzień prezydenta, Sejmograf*
- audycje rozrywkowe: *Dziennik telewizyjny, MdM, Zwyczajni-niezwyczajni, Twoja lista przebojów, 30 ton! lista, lista, Tok-szok, A teraz wy*
- audycje sportowe: *Sport telegram, Sportowy tydzień, Gol*
- audycje religijne: *Słowo na niedzielę, transmisje Mszy świętej i nabożeństw.*

Analizie treści nie poddano też nadanych w monitorowanym okresie filmów fabularnych, spektakli teatralnych, koncertów oraz transmisji sportowych. Pominięto oprawę programów (zwiastuny, zapowiedzi audycji, wejścia prezenterów, przerywniki itd.). Źródłem

zamieszczonych w opracowaniu informacji na temat tych pozycji programu była analiza ramówki.

Proporcje udziału różnych gatunków audycji na antenie TV Polonia w *rocznym czasie nadawania* przedstawiono na podstawie danych zawartych w sprawozdaniu programowym TVP S.A. za 1997 rok.

Przeprowadzona analiza programu ramowego stacji oraz monitoring jakościowy miały odpowiedzieć na następujące główne pytania:

- Czy program TV Polonia konstruowany jest z myślą o Polonii i Polakach zamieszkałych za granicą?
- W jakim stopniu audycje nadawane w TV Polonia przybliżają obraz Polski osobom mieszkającym poza jej granicami ?
- Czy audycje TV Polonia przynoszą informacje o Polonii i Polakach zamieszkałych poza krajem?
- Czy TV Polonia promuje polską kulturę, a także, czy zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt. 7 ustawy o radiofonii i telewizji, tworzy i udostępnia programy edukacyjne na użytek środowisk polonijnych oraz Polaków zamieszkałych za granicą?

I. TECHNICZNE WARUNKI EMISJI PROGRAMU TV POLONIA

Telewizja Polska S.A. rozpoczęła transmisję programu TV Polonia od satelitarnego przekazu na kontynent europejski, do czego wykorzystano transponder nr 13 na satelicie Eutelsat umieszczonym na pozycji 13° E. Na terenie Europy zachodniej Program TV Polonia sięga po Hiszpanię i Portugalię, w Europie wschodniej - po Estonię, Białoruś i Zachodnią Ukrainę. Na południe sięga on do rejonu państw śródziemnomorskich, na północy - do Skandynawii. Początkowo program TV Polonia nadawany był w postaci sygnału analogowego przeznaczonego do powszechnego, bezpośredniego odbioru za pośrednictwem zwykłego zestawu satelitarnego.

Na terenie Polski program TV Polonia niezwykle szybko został wprowadzony do wszystkich większych sieci telewizji kablowych. Retransmitowany jest również drogą naziemną przez większość regionalnych oddziałów terenowych spółki Telewizja Polska S.A., stanowiąc dla nich uzupełnienie oferty programowej.

W Europie program TV Polonia dociera do widzów drogą odbioru bezpośredniego lub za pośrednictwem sieci kablowej. Oba sposoby odbioru natrafiają jednak na szereg barier - różnych w poszczególnych krajach Europy - ograniczających dostęp do programu.

Telewizja Polska SA. czyniła starania mające na celu nawiązanie bezpośredniego kontaktu z istniejącymi w Europie lokalnymi sieciami kablowymi, czego efektem miała być możliwość wprowadzenia do ich oferty *całodobowego* programu TV Polonia. W polu zainteresowania znajdowały się sieci w rejonach zamieszkałych przez duże skupiska Polonii. Istniały jednak sprzeczności interesów nadawcy i operatorów sieci, wynikające z faktu, iż mały krąg odbiorców, który stanowi środowisko polonijne, nie gwarantuje operatorom oczekiwanych zysków. Stąd operatorzy skłonni byli raczej do udostępnienia kanału w ograniczonym czasie nadawania (często w porach mało atrakcyjnych dla widzów), niż - jak

tego oczekiwał nadawca - przez całą dobę. W konsekwencji podjętych działań podpisano porozumienia, które uwzględniły interesy operatorów sieci.

Telewizja Polska S.A. systematycznie unowocześnia technikę przekazu TV Polonia. W 1997 roku wprowadzono nadawanie satelitarne programu w formacie 16:9. W przyszłości ma to być format przeznaczony do nadawania programów telewizyjnych o wysokiej rozdzielczości. Ponadto wprowadzono zmodyfikowaną wersję standardu telewizyjnego „PAL+”, dzięki czemu umożliwiono odbiór programu telewizyjnego w formacie 16:9 na odbiornikach telewizyjnych obecnie użytkowanych (standard „PAL+” w Europie wykorzystuje - do nadawania - wyłącznie telewizja niemiecka).

Aktualnie na kontynent europejski TV Polonia transmituje program za pośrednictwem następujących satelitów:

- Eutelsat Hot Bird 1-13°E transponder 13, program nadawany w formacie 16:9 w wersji stereofonicznej
- Eutelsat Hot Bird 3-13°E transponder 70, program nadawany cyfrowo (MPEG 2) niekodowany
- Kopernikus 3-23,5°E transponder K1, program nadawany cyfrowo (MPEG 2) niekodowany.

Dalszym etapem upowszechniania programu TV Polonia było rozpoczęcie transmisji satelitarnej w Ameryce Północnej. Zarząd Telewizji Polskiej S.A. zlecił rozpowszechnianie programu TV Polonia firmie Telewizja Polska USA. Sygnał telewizyjny w postaci cyfrowej transmitowany był za pośrednictwem satelity GE1.

Jednak przedsięwzięcie, na którym oparto zamierzenia rozwoju rozpowszechniania programu TV Polonia, okazało się nieskuteczne w warunkach amerykańskich. W USA i Kanadzie odbiór sygnału cyfrowego bezpośrednio z satelity okazał się ograniczony z uwagi na wysoki koszt zestawu do odbioru indywidualnego. W konsekwencji doprowadziło to do decyzji czasowego zawieszenia transmisji. Program TV Polonia będzie ponownie odbierany z chwilą przeniesienia nadawania na innego satelitę, co będzie się łączyło również ze zmianą sposobu nadawania, który będzie dostosowany do standardu przyjętego na kontynencie amerykańskim.

Pełne, szczegółowe informacje o sytuacji technicznej TV Polonia i odbiorze jej programu w różnych krajach przynoszą (sporządzone na prośbę KRRiT) raporty przedstawicieli konsularnych Polski, pomieszczone w załączniku do niniejszego opracowania.

II. WIDOWNIA TV POLONIA W 1997 r. NA TERENIE KRAJU

Przedstawione niżej dane o widowni TV Polonia dotyczą jedynie odbioru programu tej stacji na terenie Polski - o wielkości widowni za granicą brak danych.

Program TVP Polonia oglądało w 1997 r. w ciągu dnia przeciętnie około 9 - 10% ludności Polski. Widzowie stacji poświęcali na oglądanie jej programu średnio 27 minut dziennie (dla porównania: widzowie TVP 1 - ponad 1 godz. 20 min.).

Udział TV Polonia w łącznym czasie oglądania telewizji w ciągu dnia wyniósł w 1997 r. - **na terenie Polski** - przeciętnie 1,3 %. W tym samym czasie udział TVP 1 kształtował się na poziomie 32 %. Spośród polskojęzycznych stacji satelitarnych zbliżony do TV Polonia udział w łącznym czasie oglądania telewizji w ciągu dnia osiągnął Polsat 2 (1,2%, w okresie IV kw. '97 - I kw. '98). Dwukrotnie większy udział niż TV Polonia w dziennym czasie oglądania telewizji osiągnęła telewizja RTL7 - 2,6 %.

Średnie kwartalne wskaźniki oglądania TV Polonia w okresie styczeń 1997 r. - marzec 1998 r.

Kwartał	Udział w łącznym czasie oglądania telewizji w ciągu dnia (w %)	Średni zasięg dzienny* (w %)	Średni dzienny czas oglądania programu** (w min.)
I kwartał '97	1,2	9,7	27
II kwartał '97	1,4	9,3	27
III kwartał '97	1,5	9,1	27
IV kwartał '97	1,4	11,7	24
I kwartał '98	1,5	13,0	27

Źródło: AGB Polska, badanie ogółu ludności Polski w wieku powyżej 4 lat.

* **Zasięg dzienny** - wielkość widowni w ciągu dnia, czyli odsetek osób, które oglądały program TV Polonia co najmniej przez 3 minuty w ciągu dnia.

** **Średni dzienny czas oglądania programu TV Polonia przez widzów stacji.**

Jak wynika z danych w tabeli, w ciągu ostatniego roku nastąpił pewien wzrost zainteresowania programem TV Polonia wśród widzów w kraju. Widownia w ciągu dnia (zasięg dzienny) zwiększyła się z ok. 10% w I kw. 1997 r. do 13% w I kw. 1998 r. Udział TV Polonia w łącznym czasie oglądania telewizji w ciągu dnia wzrósł w tym okresie z 1,2% do 1,5%.

III. PROGRAM TV POLONIA W 1997 ROKU

W 1997 roku TV Polonia nadała 8672,6 godz. programu w języku polskim dla odbiorców za granicą. W porównaniu z rokiem 1996 liczba godzin programu zwiększyła się o 1416,3 godzin. Stanowi to zwiększenie oferty programowej stacji o 16,3% w stosunku do roku poprzedniego.

Audycje produkcji polskiej zajmowały w programie 97,3%, audycje zagraniczne - 2,7 %. Oznacza to, że oferta TV Polonia oparta była w roku 1997 niemal całkowicie na produkcji polskiej.

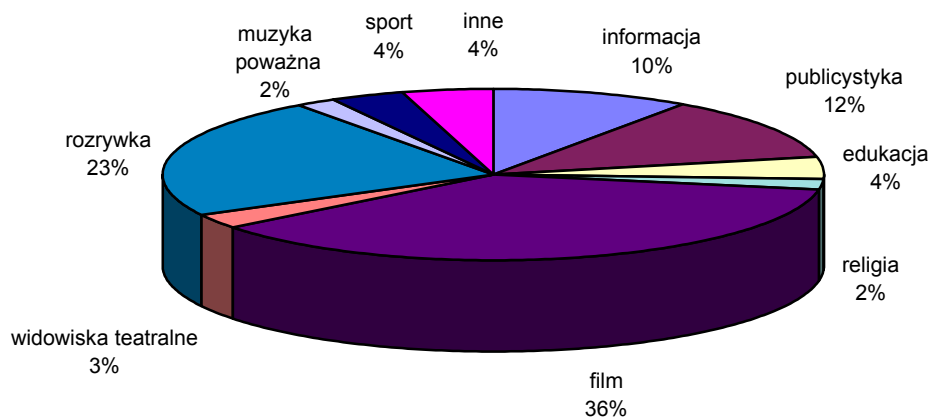
Jednym z najważniejszych źródeł audycji emitowanych w TV Polonia były programy TVP S.A. W 1997 r. stanowiły one **niemal 50%** nadanego przez stację programu: audycje pochodzące z Programu I TVP zajęły 22,9% rocznego czasu nadawania (1984 godz.), z Programu II TVP - 13,1 % (839,6 godz.), natomiast z oddziałów terenowych TVP S.A. - 13,7% (1134,2 godz.).

Premiery na antenie TV Polonia stanowiły w 1997 r. **41%** rocznego programu, audycje powtórkowe - 59% (5131,7 godz.).

Największy udział w programie TV Polonia miała w 1997 r. oferta filmowa (3202,7 godz.), zajmująca ponad jedną trzecią programu. Na drugim miejscu znalazła się rozrywka,

stanowiąca prawie jedną czwartą oferty stacji (1972,9 godz.). Dwa kolejne miejsca zajęły: publicystyka, z 12-procentowym udziałem w programie rocznym (1038,4 godz.) oraz informacja, stanowiąca dziesiątą część oferty nadawcy (842,9 godz.). Pozostałe gatunki mieściły się w przedziale od 2 do 4 procent. Na audycje edukacyjne przeznaczono ogółem 374,3 godzin programu w ciągu roku, na sportowe - 317,8 godzin, widowiska teatralne zajęły 229,4 godzin, muzyka poważna - 183,1 godzin, audycje religijne - 145,4 godzin. Zapowiedzi i reklama zajęły w 1997 r. 365,7 godzin programu.

Struktura gatunkowa programu TV Polonia w 1997 r.

Profil programowy stacji zdominowany był w 1997 r. przez ofertę filmową i rozrywkową. Publicystyka i informacja (łącznie 22% czasu emisji) zajęły podobną część programu jak rozrywka (23%).

IV. RAMOWY UKŁAD PROGRAMU

(na podstawie programu nadanego na przełomie marca i kwietnia 1998 r.)

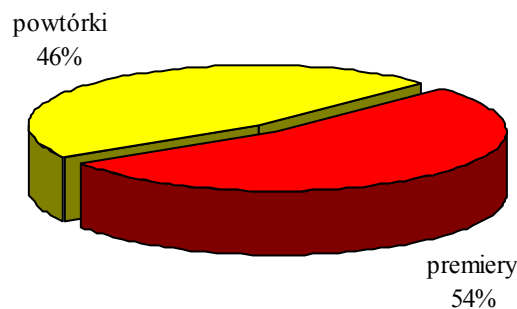
Program TV Polonia nadawany jest przez całą dobę. Układ ramowy został skonstruowany z uwzględnieniem potrzeb Polaków mieszkających w różnych strefach czasowych. Na dobowy program stacji składa się pasmo *premier* - audycje emitowanych po raz pierwszy na antenie, oraz pasmo *powtórek programowych*.

W dni powszednie i weekendowe ramówka TV Polonia zbudowana jest odmiennie. W dniach od poniedziałku do piątku program TV Polonia zawiera w ciągu doby średnio 11 godzin audycji *premierowych* i 13 godzin *powtórek*. W programie sobotnio-niedzielnym dominują natomiast audycje premierowe. Na powtórki przypada 6 godzin emisji (nie ma powtórek dla Europy).

TV Polonia nadaje swój program również z myślą o osobach nie znających języka polskiego - w pasmach powtórkowych audycje są opatrzone napisami w języku angielskim.

W godzinach nocnych czasu polskiego emitowane są powtórki dla widzów amerykańskich. Następnego dnia rano nadawane są audycje z poprzedniego dnia, przeznaczone głównie dla odbiorców europejskich.

Udział premier i powtórek w tygodniowym czasie emisji, marzec-kwiecień 1998 r.

W badanym okresie, w tygodniowym czasie nadawania (od poniedziałku do niedzieli), zajmującym łącznie 168 godzin, powtórki zajmowały około 78 godzin czasu antenowego. Stanowiło to ponad 46% tygodniowego programu TV Polonia.

W dni powszednie premiery i powtórki emitowane są w następujących pasmach (podajemy godziny według czasu warszawskiego):

- **16:00 - 00:45** - pasmo premier
- **00:50 - 06:55** - pasmo dla widzów amerykańskich (powtórki audycji z pasma premier)
- **07:00 - 16:00** - pasmo dla widzów europejskich (powtórki audycji wyemitowanych po południu i wieczorem w poprzednich dniach).

W soboty i w niedziele, w czasie przeznaczonym w dni powszednie na powtórki dla widzów europejskich, emitowane są audycje premierowe. Dla widzów amerykańskich audycje emitowane są w godzinach 0:45 - 6:55 czasu warszawskiego. W tym czasie na antenie pojawia się - w podobnej kolejności - większość audycji nadawanych wcześniej, po południu i wieczorem.

Z okazji Świąt Wielkanocnych w monitorowanym okresie uległ zmianie układ programu w dniach od 9.04 do 13.04 br., czyli od Wielkiego Czwartku do świątecznego poniedziałku włącznie.

1. Miejsce poszczególnych typów audycji w ramówce

Informacja

Telewizja Polonia nie tworzy własnych serwisów informacyjnych. Nadawca nadaje trzy audycje informacyjne pochodzące z programów telewizji publicznej: *Wiadomości*, *Panoramę* i *Teleexpress*.

W dni powszednie audycje informacyjne zajmują średnio 2 godz. 40 minut programu na dobę (w tym powtórki - 1 godz.), w soboty - 2 godziny (w tym powtórki - 45 min.).

W niedzielę dzienników jest mniej - 1 godz. 15 min. na dobę (powtórki - 45 min.).

Podobnie jak w TVP 1, w dni powszednie i w soboty *Wiadomości* mają na antenie TV Polonia trzy wydania: o godz. 8:30, 12:00 (w soboty przesunięte na 13.00), 19:30. Nadawane są równoległe z emisją w Jedyńce (z wyjątkiem sobotniego wydania w południe, przesuniętego na godz. 13.00). *Panorama* ma dwa wydania: z godz. 13.00 - emitowane w TV Polonia o godz. 15.00 - i z godz. 22.00 - emitowane w TV Polonia o 22.30.

W niedzielę nadawane jest tylko główne wydanie *Wiadomości*, o godz. 19:30, i główne wydanie *Panoramy*, o 22.30.

Z myślą o widzach amerykańskich główne wydanie *Wiadomości* powtarzane jest codziennie o godz. 1:00 (godz. 19.00 czasu amerykańskiego), główne wydanie *Panoramy* - o godz. 2.30 (godz. 20.30 czasu amerykańskiego).

Codzienną audycją informacyjną TVP dostępną w TV Polonia jest *Teleexpress*. Audycja nadawana jest w tym samym czasie co w Jedyńce, o godz. 17:00, i nie jest powtarzana.

Częstotliwość i liczba wydań serwisów informacyjnych TVP na antenie TV Polonia wskazuje, że nadawca poświęca aktualnym wydarzeniom w kraju wiele uwagi i stara się na bieżąco informować o nich widzów spoza Polski.

Niedostatkim programowym TV Polonia jest brak własnych audycji informacyjnych, dostosowanych formą do odbiorcy, tj. środowisk pozostających na co dzień poza bieżącym życiem kraju. Audycje informacyjne retransmitowane z Jedyńki i Dwójki TVP S.A. realizowane są z myślą o widowni w Polsce. Mogą być dla Polonii niekiedy mało czytelne - jako zbyt szczegółowe lub pozbawione wprowadzających wyjaśnień i szerszego komentarza.

Publicystyka

W programie emitowane są zwykle w ciągu dnia dwie lub trzy pozycje z dziedziny publicystyki społeczno-politycznej lub gospodarczej (nie licząc powtórek). Podobnie jak większość audycji, są one nadawane w trzech głównych, omówionych wyżej pasmach.

W ofercie nadawcy znajdują się stałe, znane pozycje publicystyczne Jedyńki i Dwójki: *Tydzień prezydenta*, *Sejmograf*, *Diariusz rządowy*, *W centrum uwagi*, *Teresa Torańska przedstawia: Teraz wy!*, *Tok - szok*.

Audycje *Tydzień prezydenta* (wtorek), *Sejmograf* (środa), *Diariusz rządowy* (piątek) pojawiają się na antenie zwykle z jednodniowym opóźnieniem w stosunku do TVP 1.

Wspomniane audycje można zobaczyć na antenie TV Polonia dwukrotnie w ciągu doby: w godzinach popołudniowych dla widzów europejskich (godz. 14:40) i nad ranem czasu warszawskiego dla widzów amerykańskich (godz. 6:20).

Wyjątkiem jest *W centrum uwagi*, które nadawane jest w TV Polonia tylko o godzinie 6:00, dla widzów amerykańskich. Jest to powtórzenie programu TVP 1 z poprzedniego wieczoru.

Audycje typu talk-show emitowane wcześniej w TVP 2: *Teresa Torañska przedstawia i Tok-szok*, nadawane są zamiennie co dwa tygodnie (w poniedziałki o godz. 23:05) i nie są powtarzane.

Do pozycji realizowanych specjalnie na potrzeby TV Polonia należy polsko-niemiecki magazyn *Kowalski i Schmidt*. Audycja nadawana jest co tydzień (wtorek o godz. 22:00) i jest powtarzana dla widzów amerykańskich (godz. 4:30 rano) oraz następnego dnia w godzinach popołudniowych (godz. 14:10).

Inne audycje realizowane dla TV Polonia to *Spojrzenia na Polskę* - program studyjny prezentujący opinie i komentarze korespondentów i dziennikarzy zagranicznych akredytowanych w Polsce. Ukazuje się w czwartki po południu o godz. 16:00 i jest powtarzany następnego dnia o 8.10.

Przegląd publicystyczny - to godzinny magazyn prezentujący aktualne wydarzenia w kraju, pojawiający się na antenie w piątkowe wieczory o godz. 21:30, a następnie powtarzany dla widzów amerykańskich o godz. 4:30.

Pocztylion - magazyn omawiający problemy zawarte w listach i telefonach od widzów, ukazuje się w niedziele o 16:50 (dla widzów amerykańskich o godz. 1:30) i jest powtarzany w poniedziałki o 8:00.

Magazyn polonijny, będący cyklem reportaży o życiu Polaków za granicą, ukazuje się w każdą sobotę o godzinie 14:00, a dla widzów amerykańskich o godz. 6:35 czasu warszawskiego. Powtarzany jest również w następnym piątek o 14:10.

Porozmawiajmy to audycja w formie wywiadu lub rozmowy z gośćmi w studio i widzami telefonującymi w trakcie audycji. Pojawia się ona na antenie TV Polonia w piątki o 24:00 i nie jest powtarzana.

Przegląd prasy polonijnej - audycja, w której omawiane są wybrane artykuły z prasy polonijnej (środy 15:45, powtórka - piątki 14:40).

Kto jest kim w Polsce to seria dziesięciominutowych audycji realizowanych w celu przybliżenia Polakom za granicą znanych postaci polskiego życia politycznego, kulturalnego i społecznego. Jest to jedyny cykl publicystyczny nadawany dwa razy w tygodniu - w soboty i w niedziele, bezpośrednio po głównym wydaniu *Wiadomości* o godz. 19:50. Odcinki powtarzane są we wtorki (audycja z soboty) oraz w czwartki (audycja z niedzieli) o 8:00.

Polonijny magazyn gospodarczy to nowa audycja publicystyczna, która pojawiła się na antenie TV Polonia w kwietniu br. Emitowana jest w poniedziałki o 16:00, a dla widzów amerykańskich we wtorki o 5:50.

Także w poniedziałki, w godz. 15.30-16.00 (powtórka w środy o 11.00) nadawany jest *Reportaż polonijny*.

Częstotliwość, z jaką w TV Polonia pojawiają się audycje o charakterze publicystycznym i ich różnorodność świadczą, że omówienia aktualnych wydarzeń i problemów mają stałe, ugruntowane miejsce w ofercie stacji.

Audycje edukacyjno-poradnicze

Audycje określone przez nadawcę jako edukacyjne zajmują łącznie około 1,5 godziny programu w ciągu doby. W dni powszednie (od poniedziałku do piątku) pasmo poranne (9:00

- 9:30) zarezerwowane jest na audycje dla dzieci. W piątki emitowane są audycje *Ala i As* oraz *Kolorowe nutki* (powtarzane dwukrotnie w ciągu następnego tygodnia). W soboty nadawana jest audycja *Szafiki* (również powtarzana dwukrotnie w następnym tygodniu), natomiast w niedziele - *Polskie ABC*, na przemian ze *Szkołą na wesoło* i *Chochlikowymi psotami* (emitowane raz w miesiącu i powtarzane dwukrotnie w ciągu następnego tygodnia).

Wśród audycji edukacyjnych adresowanych do widzów dorosłych znajdują się pozycje o charakterze poradnikowym bądź krajoznawczym, teleturnieje edukacyjne (w monitorowanym okresie nadawano teleturniej *Świat bez granic* - sobota, godzina 14:30-15:00; brak powtórek) audycje historyczne. Wszystkie audycje poradnikowe mają charakter kontaktowy (audycja *Mówi się* - sobota 16:30-16.50, *Zwierzolub* - sobota 10:15-10:30). Audycjom krajoznawczym (*Zaproszenie*, *Alfabet rzek polskich*) poświęcone jest pasmo popołudniowe we wtorki i środy (godzina 16:10-16:30). Magazyn historyczny *Skarbiec*, poświęcony historii i kulturze Polski, nadawany jest co dwa tygodnie w niedziele o 14.00 powtarzany we wtorki o 15.30 i czwartki o godz. 11.00.

Nadawca posiada w swoim programie ofertę o charakterze edukacyjnym, adresowaną zarówno do dzieci jak i do dorosłych. Jest ona dostępna w stałych, porannych i popołudniowych pasmach programowych.

Film fabularny

Filmy fabularne stanowią około jednej trzeciej tygodniowej oferty programowej TV Polonia. Emitowane są od poniedziałku do niedzieli, bezpośrednio po głównym wydaniu *Wiadomości* (wyjątek stanowi czwartek, kiedy film ukazuje się o 23:05 i nie jest powtarzany).

Dwa razy w tygodniu (we wtorek i piątek) emitowany jest serial. W pozostałe dni filmy fabularne nadawane są ramach cykliów:

- *Czarne, białe i w kolorze* - poniedziałki
- *Reżyser miesiąca* - środy
- *Wspomnień czar* - niedziele.

Filmy powtarzane są o godzinie 3:05 w nocy czasu warszawskiego dla widzów amerykańskich a także, podobnie jak większość audycji, następnego dnia (godz. 12:10). Jedyne piątkowy, nadawany w południe odcinek serialu powtarzany jest dopiero za tydzień.

Seriale pojawiają się na antenie cztery razy w tygodniu w popołudniowym paśmie 18:15-19:15. Tylko jeden z nich nie jest produkcji polskiej (*Capital City*). Kolejne odcinki powtarzane są kilka godzin później, w nocy o godzinie 1:30 czasu warszawskiego, a następnie o 10:00 rano.

W niedzielę w cyklu *Wspomnień czar* na antenie gości polski film przedwojenny (nie jest powtarzany). Stałe miejsce w układzie programu TV Polonia zajmuje telenowela *Klan* (retransmitowana z TVP 1, z opóźnieniem 14 odcinków w stosunku do Jedyнки). Podobnie jak w Programie 1, *Klan* ukazuje się trzy razy w tygodniu (9:30 - premiera; 16:30 - powtórka; 5:35 - emisja dla widzów amerykańskich).

W ofercie filmowej dla młodych widzów znajdują się wyłącznie seriale produkcji polskiej. Nadawane są one we wtorki i czwartki bezpośrednio po *Teleexpressie* i w sobotę o 15:00. Trwają około 30 minut i są powtarzane tylko raz następnego dnia o 9:00 (serial sobotni w poniedziałek o 7:10).

Pora emisji stałych pozycji filmowych TV Polonia przypomina ramówkę Programu 1 i 2 TVP S.A. Charakterystyczną cechą oferty filmowej jest fakt, że zdecydowana większość pełnometrażowych filmów fabularnych oraz seriali dla młodzieży to produkcja polska.

Film animowany

Filmy animowane są skierowane do najmłodszych widzów. Emitowane są w soboty o godzinie 15:25 oraz w niedziele o 12:30 i 17:15, a powtarzane w poniedziałki i wtorki rano w godzinie 7:10 - 8:00.

Dobranocka (filmy polskie z lat '70 i '80) nadawana jest codziennie o 19:15. Wyjątkiem w ofercie filmu animowanego jest dziesięciominutowy cykl dla dorosłych, zatytułowany *Mała rzecz, a cieszy*. Nadawany jest raz w tygodniu, w poniedziałek wieczorem o godz. 21:30, a powtarzany w nocy dla widzów amerykańskich o godz. 4:35 i następnego dnia o godz. 13:40.

Filmy animowane prezentowane na antenie TV Polonia stanowią wyłącznie produkcję polską.

Film dokumentalny

TV Polonia przeznaczona na emisję filmów dokumentalnych stałe pasmo raz w tygodniu, w poniedziałki wieczorem w godzinach 21:40 - 22:30. Są one powtarzane dla widzów amerykańskich nocą w godzinach 4:45-5:35 oraz we wtorki w godzinach 13:50-14:40. Filmy dokumentalne pojawiają się również na antenie w ramach stałych cykli programowych.

Pozycje z cyklu *Ze sztuką na ty* nadawane są w środy w godz. 23:05-24:00 (nie są powtarzane). W piątki o godz. 15:30 emitowane są naprzemiennie cykle *Galeria pod strzechą* oraz *Madonny polskie* (powtarzane w soboty o godz. 7:00 oraz we wtorki o godz. 11:00). Również w piątki o godz. 16:30 nadawane są cykle: *Gawędy historyczne*, *Dom polski*, *Duchy*, *zamki i upiory* (pojawiają się wymiennie i są powtarzane w nocy o godz. 5:35 i w czwartki o godz. 9:30). *Cykl Biografie* emitowany jest w niedzielę o godz. 15:30 (powtarzany dla widzów amerykańskich we wtorek o godz. 1:30 oraz w czwartek o godz. 10:00.)

Audycje kulturalne

Audycje o tematyce kulturalnej zajmują średnio od 2 do 3 godzin na dobę (łącznie z audycjami nadanymi w paśmie powtórkowym). Najwięcej audycji o tej tematyce pojawia się na antenie w soboty i niedziele. Stałe miejsce w programie zajmuje publicystyka kulturalna. Są to w **większości audycje przygotowane specjalnie dla widzów TV Polonia.**

W piątek o godz. 18:45 ukazuje się magazyn teatralny *Maska*. Jest on powtarzany dla widzów amerykańskich w nocy o godz. 1:30 i ponownie emitowany w poniedziałek o 10:30. Audycja pojawia się dwa razy w miesiącu, zamiennie z audycjami *Kult kina i Telewizyjne Wiadomości Literackie*.

Magazyn kulturalny nadawany jest w niedziele o godz. 10:20 i powtarzany w poniedziałki o 11:00. Ukazuje się on dwukrotnie w ciągu miesiąca na przemian z audycją *Panteon*. *Magazyn Latarnik* emitowany jest co miesiąc w niedzielę o godz. 18:45 (brak powtórek). *Magazyn filmowy Tak jak w kinie* nadawany jest co dwa tygodnie, w niedzielę o 16:30 (powtórka we wtorek o 14:50). W niedziele pojawia się też *Gościńiec* prezentujący kulturę i sztukę.

Audycje poetycko-muzyczne

Audycje poetyckie i poetycko-muzyczne emitowane są w piątki wieczorem, o godz. 23:05 oraz w soboty po północy. Większość z nich to retransmisje najbardziej interesujących audycji z I i II programu TVP. Wiele miejsca w miesięcznym czasie emisji zajęły w okresie monitoringu transmisje koncertów XIX Przeglądu Piosenki Aktorskiej we Wrocławiu, nadawane w piątki o 23:05 i powtarzane w środy o 7:10.

Teatr

Spektakle teatralne pojawiają się na antenie TV Polonia trzy razy w tygodniu: we wtorki, czwartki i niedziele. Spektakl wtorkowy nadawany jest o godz. 23:05 i nie jest powtarzany. W monitorowanym okresie zaprezentowano następujące przedstawienia: *Elektra*, *Trucizna teatru* i *Rodzinka pani B.* Spektakl czwartkowy o godz. 20:00 nadawany jest w ramach cyklu *Teatr wspomnień*, w paśmie zarezerwowanym w pozostałe dni tygodnia na film, i powtarzany jest dla widzów amerykańskich 7 godzin później (3:05). W badanym okresie przedstawiono w nim trzy części spektaklu *Ostatni z Jagiellonów*. Teatr rodzinny, emitowany w niedzielę o godz. 11:00, przeznaczony jest dla młodej widowni. Spektakl nie jest powtarzany. W okresie monitoringu przedstawiono historię *O księciu Gotfrydzie, rycerzu Gwiazdy Wigilijnej*. W wielkanocną niedzielę (12.04) wyjątkowo o godz. 23:30 zaprezentowano widzom spektakl *Boso, ale w ostrogach*.

Muzyka poważna

Transmisje koncertów muzyki poważnej nadawane są na antenie TV Polonia dwukrotnie w ciągu tygodnia, w poniedziałki i środy. Pora ich emisji jest dogodna dla widzów amerykańskich (18:00 czasu amerykańskiego.) W paśmie tym ukazywały się w badanym okresie cykle: *Wieczory Bachowskie i Krakowskie portrety muzyczne*. W niedzielę o godzinie 9:40 emitowany jest ponadto (nie powtarzany) cykl *Niedzielne muzykowanie*.

Tylko jedna na pięć audycji muzycznych prezentowała utwory kompozytorów polskich; były one wykonywane prawie zawsze przez polskich wykonawców. Spośród nadanych w badanym okresie utworów kompozytorów zagranicznych ponad połowa miała polskie wykonanie.

Rozrywka

Telewizja Polonia proponuje swoim widzom szeroką ofertę programów rozrywkowych. Zajmują one w dni powszednie przeciętnie ok. 2,5 godziny czasu antenowego na dobę, a w soboty i niedziele ponad 4 godziny.

Audycje pojawiają się na antenie w stałych pasmach, w godzinach 16:00 - 16:10, 17:45 - 18:15 oraz po 21:40. Powtórki obejrzyć można zwykle następnego dnia, między godz. 7:10 - 8:10, 8:45 - 9:00, 11:30 - 11:50, 13:50 - 14:40.

Na audycje rozrywkowe na antenie TV Polonia składają się: koncerty muzyki rozrywkowej i muzyki ludowej, widowiska artystyczne, kabaretowe, satyryczne, talk-show, teleturnieje, gry i zabawy. Część audycji to produkcja własna TV Polonia, pozostałe są powtórzeniami audycji nadanych wcześniej w TVP 1 i 2.

Do tych ostatnich należą:

Dziennik telewizyjny Jacka Fedorowicza, powtarzany z TVP1 w poniedziałki o 19:00, a dla widzów amerykańskich o godz. 2:20 (powtórka we wtorki o 10:50).

MdM, powtarzany z TVP1, emitowany w czwartki o godz. 22:00, a dla widzów amerykańskich w piątki o godz. 5:05.

Twoja lista przebojów, cykl z TVP1, nadawany w niedziele o 21:40, a dla widzów amerykańskich o godz. 4:45 (powtórka w poniedziałki o 13:50).

30 ton! Lista, lista, program TVP2, nadawany w środy o godz. 17:45, dla widzów amerykańskich o godz. 6:30 (powtórka w czwartki o 11:30).

Zwyczajni - niezwyčajni, Okna, Benefisy - emitowane zamiennie w środy o godz. 23:05, raz w miesiącu.

Ponadto w TV Polonia emitowane są najciekawsze pozycje rozrywkowe Jedyńki i Dwójki o charakterze okolicznościowym, takie jak koncerty i recitale, audycje kabaretowe i satyryczne, a także widowiska artystyczne.

Do grupy audycji realizowanych specjalnie dla TV Polonia należą:

Brawo! Bis! - magazyn, w którym powtarzane są najciekawsze propozycje programowe TV Polonia z minionego tygodnia, wybrane w plebiscycie widzów. Magazyn nadawany jest raz w tygodniu, w soboty o godz. 10:00.

Bohater w alfabecie to talk-show z udziałem znanych postaci życia publicznego. Do marca 1998 roku emitowany był we wtorki o godz. 21:30 (powtórka w środę o godz. 13:40).

Teledyski na życzenie to audycja, która daje możliwość przekazania życzeń i zadedykowania piosenki bliskim w kraju i poza jego granicami, nadawana codziennie od poniedziałku do piątku o godz. 16:00, a dla widzów amerykańskich o godz. 6:20 (powtórka o godz. 8:45 następnego dnia).

Krzyżówka szczęścia - teleturniej emitowany w poniedziałki i czwartki o godz. 17:45. Emisja dla widzów amerykańskich o 6:30 (powtórka o godz. 11:30 następnego dnia).

Paler - magazyn muzyczny emitowany w piątki o godz. 17:45, powtórzenie dla widzów amerykańskich o godz. 6:30.

Polska piosenka - ludzie, zjawiska, epizody - magazyn muzyczny, emitowany we wtorki o godz. 17:45, dla widzów amerykańskich o 6:30 (powtórka następnego dnia o godz. 11:30).

Podwieczorek emitowany dwa razy w miesiącu w niedzielę o godz. 14:30, dla widzów amerykańskich o godz. 1:30 (powtórka w następną piątek o godz. 7:10).

Czy nas jeszcze pamiętasz? - audycja rozrywkowa nadawana dwa razy w miesiącu, w niedzielę o godz. 16:30 (powtórka we wtorek o godz. 14:40).

Ludzie listy piszą to audycja, w której w formie nagrań VHS prezentowane są pozdrowienia od widzów spoza Polski dla ich bliskich w kraju. Ukazuje się w sobotę o 16:15 i powtarzana jest dla widzów amerykańskich w niedzielę o 5:50.

Audycja *Wykręć numer*, prezentowana we wtorek o godz. 18:15, powtórka w środę o godz. 10:00.

Audycje religijne

W programie TV Polonia nadawane są trzy rodzaje audycji o tematyce religijnej. Stałą pozycją jest *Credo* - magazyn katolicki powtarzany z programu 1 TVP. Jest on emitowany w czwartki o godz. 16:30, a w wersji dla widzów amerykańskich o godz. 5:35. Audycja ma powtórki w piątki przed południem o godzinie 9.30. Zamiennie z magazynem *Credo* emitowany jest magazyn katolicki *Wzwyż*.

Z TVP 2 retransmitowane jest *Słowo na niedzielę*. Ukazuje się w TV Polonia najpierw dla widzów amerykańskich - w soboty o godz. 2.25, a następnie w niedzielę o godz. 7:05 dla widzów europejskich.

W niedzielę o godz. 13:00 na antenie TV Polonia nadawana jest transmisja Mszy świętej. Nie jest ona powtarzana dla widzów amerykańskich.

W czasie Świąt Wielkanocnych zmieniony został zarówno układ, jak i oferta tematyczna nadawcy. Na antenie TV Polonia pojawiły się nowe audycje i transmisje uroczystości religijnych. Audycje religijne prezentowane w okresie Świąt Wielkanocnych w TV Polonia zawierały 14 pozycji - widowisk artystycznych, filmów dokumentalnych i reportaży oraz transmisji nabożeństw. Z wyjątkiem pasma amerykańskiego, nie były one powtarzane w programie stacji w późniejszym terminie.

Począwszy od Wielkiego Czwartku (9.04) aż do Poniedziałku Wielkanocnego (13.04) TV Polonia przeznaczyła na audycje o tematyce religijnej łącznie 10 godzin 45 minut, z czego 3 godziny 25 minut stanowiły powtórki audycji dla widzów amerykańskich. Wśród audycji znalazły się m.in. transmisja liturgii Wielkiego Piątku (nie powtarzana) oraz filmy dokumentalne, reportaże i programy muzyczne, przybliżające polskie tradycje związane z Wielkanocą.

Najwięcej audycji o tematyce religijnej nadano w Wielki Czwartek (dziewięć, w tym cztery powtórki dla widzów amerykańskich) i w Wielki Piątek (cztery, w tym dwie powtórki).

W Wielką Sobotę na antenie TV Polonia w paśmie europejskim nie pojawiły się żadne audycje o tematyce religijnej (jest to dzień skupienia i oczekiwania na Zmartwychwstanie Chrystusa). Natomiast w Niedzielę Wielkanocną nadano *Słowo na niedzielę* oraz transmisję Mszy świętej, a w drugi dzień świąt m.in. film dokumentalny i reportaż o tematyce wielkanocnej.

W Wielki Czwartek oraz Wielki Piątek audycje religijne - w paśmie europejskim - emitowano głównie późnym popołudniem. W pozostałe dni świąteczne - w godzinach

przedpołudniowych. Pasma przeznaczone dla widzów amerykańskich było znacznie uboższe w audycje religijne niż pasmo europejskie.

W świąteczną niedzielę i poniedziałek wyemitowano dla widzów za oceanem jedynie dwie pozycje: *Słowo na niedzielę* (powtórka z niedzieli) i film dokumentalny *Doświadczenie miłości* (powtórka z poniedziałku). Najwięcej powtórek audycji religijnych dla odbiorców amerykańskich zawierał program TV Polonia z Wielkiego Czwartku 9.04.

Sport

Audycje sportowe zajmują w TV Polonia zwykle około 30 minut na dobę. Od poniedziałku do piątku o godz. 7:00 retransmitowany jest magazyn *Sport Telegram* z poprzedniego dnia z TVP 2, a w każdą niedzielę o godz. 23:05 magazyn *Gol*, także z TVP 2 (powtórka dla widzów amerykańskich o 6:05). Magazynem sportowym retransmitowanym z TVP 1 jest *Sportowy Tydzień*. Ukazuje się on na antenie TV Polonia w poniedziałki o 16:10 i powtarzany jest następnego dnia o 8:10 rano. Transmisje z wydarzeń sportowych w audycji *Sport z satelity* można obejrzeć w TV Polonia w każdą sobotę o godzinie 17:15 (powtórka dla widzów amerykańskich o godz. 5:35). Audycje *Sport z satelity*, *Gol* i informacje sportowe w *Wiadomościach* nie są powtarzane następnego dnia.

2. Częstotliwość emisji

Ponad połowa (56%) audycji TV Polonia ma charakter cykliczny i stałe godziny emisji. Wśród audycji cyklicznych największą grupę stanowią pozycje nadawane raz w tygodniu. Audycje pojawiające się w programie raz w miesiącu oraz audycje nadawane w cyklach dwutygodniowych emitowane są zwykle zamiennie z innymi pozycjami programowymi, najczęściej o podobnej tematyce.

Codziennie, co naturalne, emitowane są serwisy informacyjne (*Wiadomości*, *Panorama*, *Teleexpress*) oraz *Dobranocka*. W dni powszednie od poniedziałku do piątku nadawane są audycje *Sport telegram* i *W centrum uwagi* (do niedawna również *Teledyski na życzenie*).

Trzy razy w tygodniu ukazują się telenowela *Klan*. Dwa razy na tydzień emitowany jest teleturniej *Krzyżówka szczęścia* oraz audycja *Kto jest kim w Polsce*.

Dwa razy w miesiącu nadawane są cykle: *Madonny polskie*, *Galeria pod strzechą*, *Polskie ABC*, *Gościńiec* (zamiennie z audycją *Skarbiec*), *Czy nas jeszcze pamiętasz* (zamiennie z *Tak jak w kinie*), *Z archiwum i z pamięci* oraz audycja *Podwieczorek*. Raz w miesiącu - audycja *Szkoła na wesoło* (zamiennie z cyklem *Chochlikowe psoty*), *Kraina Uśmiechu*, *Jestem*, magazyn kulturalny *Latarnik*, *Klasztory polskie*, *Dom polski*, *Gawędy historyczne* oraz *Duchy, zamki i upiory*, *Maska*, *Kult kina*, a także cykl *Panteon* (zamiennie z audycją *Magazyn kulturalny*).

Pozostałe audycje cykliczne pojawiają się na antenie raz w tygodniu.

Nieco mniejszy udział w programie mają audycje niecykliczne (44% czasu emisji, nie licząc powtórek). Emitowane są one w popołudniowo-wieczornym paśmie *premier*. Są to głównie retransmisje koncertów i wydarzeń artystycznych oraz relacje z ważnych wydarzeń społecznych i politycznych. Retransmisje pokazywane są zwykle w godzinach przeznaczonych w ramówce na film dokumentalny, reportaż lub program rozrywkowy.

Analiza ramówki TV Polonia prowadzi do wniosku, że program nadawcy ma charakter uniwersalny. Pod względem różnorodności oferta TV Polonia podobna jest do oferty programowej Jedynki i Dwójki.

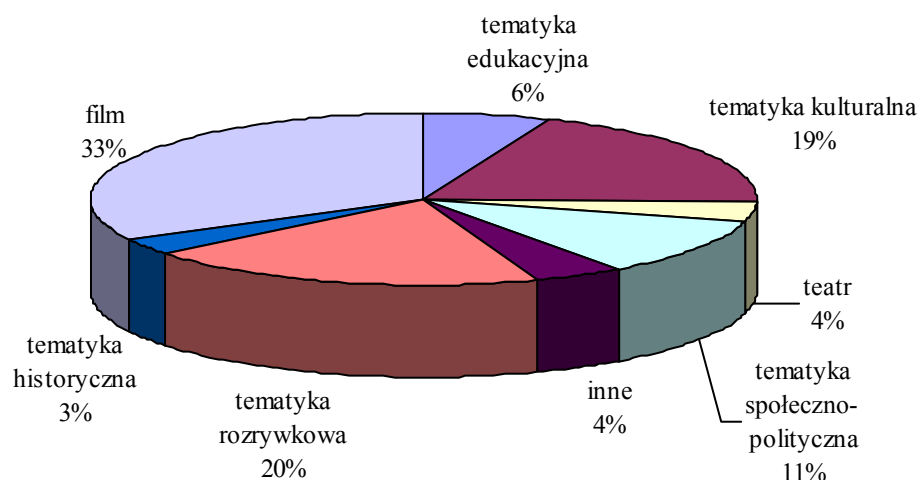
Prawie połowa programu TV Polonia to prezentacja wybranych audycji TVP 1 i 2. Spośród pozostałych tylko część programu robi wrażenie realizowanego specjalnie z myślą o odbiorcy Telewizji Polonia.

V. MONITORING PROGRAMU TV POLONIA W OKRESIE 4-19.04.1998 r.

1. Treść programu

Jak powiedziano wcześniej, na antenie TV Polonia odnaleźć można wszystkie rodzaje audycji obecne w programach ogólnokrajowych TVP S.A. Część oferty realizowana jest specjalnie z myślą o widzach TV Polonia. Formuła wspomnianych pozycji (głównie audycje kontaktowe) dostosowana jest w większości do warunków emisji programu satelitarnego.

Struktura programu TV Polonia w okresie 4-19.04.1998 r.
(na podstawie monitoringu i analizy ramówki; bez powtórek)

Jak widać na wykresie, obok oferty rozrywkowej i filmowej, mającej najwięcej miejsca na antenie, stałe miejsce w codziennym programie nadawcy zajmuje tematyka kulturalna, społeczna, polityczna i historyczna. Tematyka ta realizowana jest przede wszystkim w audycjach publicystycznych, reportaży i w filmie dokumentalnym.

W monitorowanym okresie dominowały w programie tematy z dziedziny kultury; nadano ich o około jedną trzecią więcej niż zwykle. Tak duża liczba audycji o tematyce kulturalnej związana była z przypadającymi w tych dniach świętami Wielkiej Nocy.

Nie licząc serwisów informacyjnych, transmitowanych lub retransmitowanych z TVP 1 i TVP 2, tematyka ściśle polityczna oraz typowo społeczna obecna była na antenie w badanym okresie w stopniu minimalnym (w obu przypadkach zajęła około 2%).

Tematyka społeczna

Problematyka społeczna podejmowana była w monitorowanym okresie (4-19.04.br.) w blisko 10 audycjach publicystycznych tygodniowo (nie licząc powtórek). W ofercie nadawcy więcej miejsca zajmowały audycje poświęcone Polakom mieszkającym za granicą niż sprawom krajowym.

W cyklu *Spotkania polonijne* przedstawiane są sylwetki Polaków, którzy osiedlili się w innych krajach. Audycja pokazuje, jak radzą sobie z życiem z dala od ojczyzny i jak się adaptują do nowych warunków. Rozmówcami byli ludzie traktujący swoje decyzje jako wybór, w większości wykształceni, odnoszący osobiste i zawodowe sukcesy.

Przykładem reportażu społecznego jest audycja *Pozostać ludźmi*. Była to opowieść o Polakach, których los po kolejnych powstaniach rzucił do Gruzji. Intencją autorów reportażu było pokazanie pozytywnych przykładów samoorganizowania się Polaków na Wschodzie w skrajnie niesprzyjających warunkach bytowych, w których przez wiele dziesięcioleci przyszło żyć wielu pokoleniom Polaków na terenach byłego ZSRR.

Reportaż ten był w monitorowanym okresie jedyną audycją podejmującą temat Polaków na Wschodzie. Jeżeli proporcje audycji pokazujących środowiska polonijne i środowiska Polaków na Wschodzie są podobne w całym programie jak w monitorowanym okresie, to jest to poważny niedostatek programu TV Polonia. Mimo interesującej realizacji, świadczy to o niewykorzystywaniu przez TV Polonia szansy, jaką stwarza program satelitarny, docierający do najważniejszych skupisk Polaków na świecie.

Bohaterem reportażu *Przed potopem* był syn polskich emigrantów, urodzony w Anglii, który na miejsce zamieszkania wybrał jedną z małych, egzotycznych wysp na Pacyfiku.

Znak woli bożej to reportaż poświęcony kardynałowi Adamowi Kozłowieckiemu, polskiemu jezuitcie, który w czasie wojny był więźniem Oświęcimia, a po jej zakończeniu pełnił misję ewangelizacyjną w Zambii. Celem audycji było przybliżenie sylwetki polskiego misjonarza, człowieka o bogatym, niezwykłym życiorysie.

Podobnym przykładem w ofercie stacji jest reportaż *Doświadczenie miłości*, poświęcony osobie księdza Orzechowskiego - warszawskiego kapelana więziennego dla narkomanów i chorych na AIDS.

Kloszardzi to reportaż podejmujący tematykę ludzi bezdomnych w Polsce lat 90. Autorzy programu przedstawili w nim wypowiedzi bezdomnych oraz ludzi pracujących na dworcu. Obraz Polski prezentowany był przez pryzmat trudnego problemu społecznego.

Był to jedyny w okresie monitoringu przykład audycji omawiającej jeden z negatywnych aspektów życia społecznego w Polsce, nasilających się w związku z transformacją ustrojową.

Pocztylion to kontaktowa audycja studyjna prowadzona przez dyrektora TV Polonia. Czytane są w niej fragmenty listów od widzów w krajach, w których odbierana jest TV Polonia. Celem cyklu jest prezentacja opinii widzów o programie stacji.

Porozmawiajmy... to cykliczna audycja kontaktowa adresowana głównie do Polaków za granicą. W okresie monitoringu tematem był problem reemigracji Polaków z Niemiec do

Polski. Rozmowa odbywała się w studio, z którym łączyli się Polacy - dzwoniący głównie z Niemiec - i odpowiadający na pytania prowadzącego o ich stosunek do kraju, przyczyny emigracji itp.

Stosunkom Polaków i Niemców w latach 90 poświęcona jest audycja cykliczna *Kowalski i Schmidt*, realizowana i prowadzona przez dziennikarzy obu narodowości. Cykl adresowany jest zarówno do Polaków w kraju, jak i do mieszkających w Niemczech oraz do samych Niemców. W realizacji kładziony jest nacisk na tworzenie atmosfery współpracy w naszym regionie Europy. Dziennikarze (Polka i Niemiec) prowadzą program w swoich narodowych językach; na ekranie pojawia się tłumaczenie w formie napisów. Dzięki szerokiej formule audycji poruszone są w niej najrozmaitsze kwestie związane z codziennym życiem w obu krajach i z wzajemnymi relacjami Polaków i Niemców.

Nadane w monitorowanym okresie audycje o tematyce społecznej podejmowały przede wszystkim problematykę losów Polaków za granicą i prezentowały biografie emigrantów. W dużo mniejszym stopniu poruszały ważne problemy społeczne współczesnej Polski. Należy podkreślić, że udział audycji o tematyce społecznej był w monitorowanym okresie niewielki. Zastrzeżenia budzi też przypadkowa pora ich emisji.

Tematyka społeczno - polityczna

Tematyka społeczno-polityczna podejmowana jest na antenie TV Polonia w kilku audycjach publicystycznych w tygodniu. Część spośród nich, to audycje retransmitowane z programów ogólnokrajowych. W grupie audycji o tej tematyce, znalazły się: *Sejmograf*, *Tydzień prezydenta*, *Diariusz rządowy* oraz, w ramach tzw. publicystyki gorącej, audycja *W centrum uwagi*. Tyle samo audycji publicystycznych o tematyce politycznej lub społeczno-politycznej, emitowanych na antenie TV Polonia realizowana jest wyłącznie z myślą o Polakach mieszkających za granicą. Do grupy tej należą: *Przegląd publicystyczny*, *Spojrzenia na Polskę*, *Przegląd prasy polonijnej*, *Informacje studia kontakt*. Audycje o tej tematyce stanowią jednak niewielką część oferty nadawcy, w porównaniu ze stałymi pozycjami o tematyce historycznej czy kulturalnej.

Przegląd publicystyczny to półgodzinny cykliczny magazyn, prezentujący i analizujący aktualne wydarzenia. Omawiana jest w nim przede wszystkim tematyka polityczna, choć autorzy cyklu nie unikają również problematyki społecznej. Każdy z omawianych tematów poprzedzony jest krótkim felietonem filmowym stanowiącym wprowadzenie do rozmowy z zaproszonymi do studia gośćmi.

Pewne zastrzeżenia budzi realizacja audycji. Sposób omówienia tematów (koncentrowanie uwagi widza na zbyt dużej ilości szczegółów) może sugerować, że cykl adresowany jest przede wszystkim do widza bardzo dobrze zorientowanego w sprawach kraju, na bieżąco obserwującego wydarzenia polityczne, nie zaś do odbiorcy postrzegającego Polskę z dystansu.

Spojrzenia na Polskę jest cykliczną audycją publicystyczną podejmującą tematy społeczno-polityczne. Pod względem formuły przypomina realizowaną kilka lat temu audycję *Bliżej świata*. W audycji biorą udział korespondenci zagranicznych mediów akredytowani w Polsce. Problemy poruszane w audycji, dotyczą wydarzeń w Polsce lub bezpośrednio jej dotyczących.

Formuła audycji wydaje się dostosowana do adresata. Dziennikarze komentujący wydarzenia, mają naturalny dystans do polskich spraw, dają też ciekawą ocenę omawianych problemów z perspektywy przedstawicieli zachodnich mediów zorientowanych w polskich realiach politycznych.

Przegląd prasy polonijnej to cykliczna audycja studyjna. Para prowadzących, w skrótovej formie omawia na antenie wybrane artykuły z prasy polonijnej.

W warstwie realizacji, zwraca uwagę szczególna dbałość ze strony prowadzących o poprawność i prostotę języka używanego w audycji. Trudno jednak znaleźć czytelne kryterium, jakie stosują autorzy przy wyborze artykułów omawianych w audycji. Analiza audycji przeprowadzona w tym czasie, nie pozwala także stwierdzić, czy w każdym wydaniu audycji omawiane są te same tytuły prasowe.

Informacje studia kontakt to studyjna audycja infomacyjno-publicystyczna, prowadzona przez dwoje dziennikarzy. W warstwie realizacyjnej jest podobna do *Przeglądu prasy polonijnej*. Oprócz felietonów, w którym omawiany jest dany temat, w studiu przeprowadzane są także krótkie rozmowy z zaproszonymi gośćmi. Jedną z tych rozmów stanowi stały element audycji, tzw. *galerię ludzi sukcesu*, w której prezentowane są osiągnięcia zaproszonych gości.

Podobnie jak w przypadku *Przeglądu prasy polonijnej*, trudno jednoznacznie określić kryteria, którymi kierowali się autorzy przy wyborze tematów do audycji. Wszystkie wydarzenia, o których mówiono miały miejsce za granicą. Na podstawie monitorowanej próby można uznać, że audycja stanowi przegląd informacji nt. działalności Polaków mieszkających w różnych krajach, lub wydarzeń, które w jakiś sposób są ważne dla Polaków mieszkających za granicą.

W monitorowanym okresie wyemitowano także reportaż *Polska - świat: Wolność słowa*, poświęcony realizacji idei wolności słowa w byłych państwach komunistycznych: na Białorusi, w Rosji, Czechach, Słowacji, krajach bałkańskich. Omówiono też sytuację mediów w Polsce lat 90-tych. Audycja posiadała dużą wartość informacyjną i dynamikę narracji. Z punktu widzenia Polaków mieszkających za granicą, mogła być dobrym przeglądem sytuacji prasy lub ogólnie mediów z krajów byłego bloku wschodniego oraz zmian, jakie zaszły w Polsce po 1989 roku.

Przegląd publicystyczny oraz *Spojrzenia na Polskę* to audycje podejmujące podobną problematykę. Różni je sposób prezentacji tematów. Autorzy pierwszej z nich dbają o szczegółowe omówienie prezentowanych zagadnień. Z kolei w *Spojrzeniach na Polskę*, poruszana tematyka przedstawiana jest w bardziej przystępny sposób, nie wymaga zatem od widza dużej znajomości omawianych problemów. Można uznać te dwie audycje za wzajemnie się uzupełniające, przez co oferta programowa TV Polonia staje się bardziej atrakcyjna.

Przegląd prasy polonijnej oraz *Informacje studia kontakt* to audycje w których przeważa tematyka społeczna. Obydwie audycje poświęcone są szeroko rozumianej aktywności Polaków mieszkających za granicą: od redagowania niskonakładowych pism do organizacji dużych imprez skierowanych nie tylko do Polaków.

Tematyka kulturalna

Telewizja Polonia zaproponowała widzom bogatą ofertę kulturalną: od szeroko rozumianej kultury ludowej, folkloru, poprzez biografie znanych Polaków, historię ważnych miejsc, aktualności literackie, teatralne, plastyczne oraz filmowe, aż po dawną i współczesną muzykę poważną. Tematykę tę realizowano głównie w formie krótszego lub dłuższego reportażu. Stałe miejsce w ofercie kulturalnej nadawcy zajmują też filmy dokumentalne, animowane i cykliczne magazyny kulturalne.

W okresie 2 tygodni monitoringu, zaprezentowano kilkanaście filmów o tematyce ludowej.

Jaśkowe cyfrowanie to reportaż opowiadający o szyciu strojów góralskich i okazjach ich wykorzystania w życiu codziennym przez polskich górali.

Pisanki i hafty z Opoczna to dokumentalny film o wsi Bielowice, w której do dziś kultywowana jest tradycja i zwyczaje związane z Wielkanocą oraz typowa dla tego regionu tradycja rękodzielnicza.

Dolhobrody to film dokumentalny, w którym o swoim życiu i zwyczajach opowiadali mieszkańcy wsi o tej właśnie nazwie. Wszystkie wymienione wyżej audycje należą do cyklu *Galeria pod strzechą*.

Marianka i *U Szostaków* to filmy prezentujące portrety twórców ludowych, nagrodzonych nagrodą Oscara Kolberga. Obie propozycje omawiały tematy w sposób mało zrozumiały, zwłaszcza dla widzów za granicą. Komentarz wprowadzający w temat znacznie ułatwiłby odbiór filmów przez Polonię.

Kolejnym filmem dokumentalnym był film pt. *Kadzidło*, który opowiadał o wsi na Kurpiach, gdzie kultywowana jest rzadka w Polsce tradycja obróbki bursztynów.

W czasie Świąt Wielkiej Nocy w ofercie nadawcy znalazło się wiele pozycji programowych, nawiązujących tematycznie do tradycji wielkanocnej. **Mimo religijnego wymiaru, większość z nich przedstawiała treści związane z wydarzeniami wielkanocnymi głównie w kategoriach polskiej kultury ludowej.**

W programie zaprezentowano reportaże opisujące zwyczaje wystawiania misteriów w różnych regionach naszego kraju. Wyemitowane reportaże i filmy dokumentalne poza wartościami religijnymi niosły ze sobą duże znaczenie kulturotwórcze. Mankamentem audycji był brak komentarza wprowadzającego w omawianą tematykę, co czyniło materiał niezbyt czytelnym.

Wielkopostne Misteria i Obrzędy, film przedstawiający próbę amatorskiego wystawienia przez miejscową ludność misterium Męki Pańskiej oraz obyczaje związane z czasem wielkanocnym, nie został opatrzony komentarzem do prezentowanych zdarzeń.

Podobne zastrzeżenia pod względem formuły można kierować pod adresem audycji przedstawiającej obszerne fragmenty *Historii o Męce Najświętszej* w Górcie Klasztornej, która w formie spektaklu wystawiana była od ponad 10 lat w klasztorze i Sanktuarium Maryjnym w Górcie Klasztornej przez miejscową ludność. Audycja przeznaczona była dla osób mających gruntowne przygotowanie w dziedzinie religii, kultury, teatralnej i etnograficznej. Brak szerszego komentarza powoduje, że ma ona minimalną wartość informacyjną dla przeciętnego widza za granicą. Oprócz walorów kulturotwórczych i religijnych audycja tego typu, mogłaby spełniać pozytywną rolę edukacyjną, zachęcającą do turystyki połączonej z poznawaniem polskiej kultury.

Przykładem pogłębienia wiedzy religijnej i historycznej związanej z Polską był film *Arcybractwo Męki Pańskiej*, opisujący dzieje i zwyczaje tegoż bractwa, istniejącego od XV

wieku przy klasztorze oo. Franciszkanów w Krakowie, ilustrowany fragmentami nabożeństw wielkopostnych, przypominających pierwotne formy widowiska liturgicznego.

Oprócz filmów dokumentalnych, w TV Polonia zaprezentowano w tym czasie również spektakl teatralny *Pasja*. Była to opowieść o Męce, Śmierci i Zmartwychwstaniu Chrystusa, przedstawiona w scenerii ludycznej, przy śpiewach pasyjnych Chóru Bazyliki Św. Mikołaja w Gdańsku oraz Chóru Bazyliki Mariackiej w Gdańsku.

Oferta świąteczna TV Polonia zawierała szereg propozycji muzycznych, głównie koncertów muzyki klasycznej, a także widowisko poetycko-muzyczne *Pieśni Wielkopostne*. Udanymi realizacjami, przybliżającymi znaczenie symboliki chrześcijańskiej i pogańskiej, związanej ze świętami były audycje *Czas Światła* i *Dziedzictwo Symboli*.

Pomimo różnorodności tematycznej, większość wspomnianych wyżej audycji posiadała mało urozmaiconą formę. Większość reportaży realizowano za pomocą statycznej kamery. W wielu przypadkach brakowało stosownych komentarzy wyjaśniających, wprowadzenia do prezentowanego materiału.

W monitorowanym okresie, poza tematyką ludową w TV Polonia prezentowane były filmy, dotyczące środowisk polonijnych za granicą. Mogły one zainteresować każdego widza, bez względu na miejsce zamieszkania.

Film dokumentalny *Montresor*, z cyklu *Małe Ojczyzny*, opowiadał o historii polskiego zamku we Francji i związanych z nim rodów. Pokazywał jak we współczesnych czasach, można zachować więzy rodzinne, tradycje, obyczaje polskie, nie rezygnując z kulturowego statusu *obywatela świata*. Film stanowił jeden z najciekawszych przykładów oferty TV Polonia, prezentujących świat wartości mogących stanowić dzisiaj wzór postępowania zarówno dla Polonii jak i Polaków w kraju.

W poszukiwaniu subtelnej dokładności to film biograficzny opisujący życie i karierę polskiego grafika Rafała Olbińskiego mieszkającego w Nowym Jorku. Dokument przekonywał, że Polacy, dobrze wykształceni w swoim kraju mogą za granicą z powodzeniem konkurować w różnych dziedzinach życia i odnosić znaczące sukcesy. Innym filmem biograficznym był *Song of the night*, świetnie zrealizowany film o życiu i twórczości Karola Szymanowskiego.

Ziemia przemieniona w melodię przedstawiała portret polskiego architekta Jerzego Szeptyckiego, tworzącego w Los Angeles, twórcy budowli sakralnych oraz współprojektanta Disneylandu. Interesująca opowieść o życiu i dorobku twórcy.

Film dokumentalny *W dowód przyjaźni* opowiadał o życiu Jana Kiepury. Narratorem był sekretarz Kiepury Marcel Prawy, który z humorem i ciepłem przedstawił sylwetkę słynnego śpiewaka.

Bibliotekarz z Krzemieńca - 15-minutowy film przedstawiający postać i losy Zdzisława Jagodzińskiego, obecnego dyrektora Biblioteki Polskiej w Londynie.

Strażniczka - film dokumentalny o Annie Kulczyckiej właścicielce *Kolekcji dywanów Kulczyckich*. Przedstawiono w nim historię kolekcji założonej przed wojną we Lwowie.

W ramach promocji kultury polskiej, TV Polonia przedstawiła cykl *Krakowskie Portrety Muzyczne*, w którym prezentowane były znane zespoły i postacie, profesjonalnie zajmujące się muzyką. Audycje prezentowały Kraków jako dawną muzyczną stolicę Polski. Poza przybliżaniem sylwetek współczesnych kompozytorów i muzyków podejmowane były problemy z zakresu filozofii muzyki, kształcenia muzycznego, technik komponowania a także budowy dawnych instrumentów muzycznych.

Cykl *Kto jest kim w Polsce?* przedstawiał portrety artystów polskich. Bohaterowie kolejnych odcinków opowiadali o swoim dorobku i sposobie myślenia o sztuce. Audycje ilustrowane były przykładami obrazów, rzeźb, spektakli.

TV Polonia emituje również krótkie miniatury filmowe o polskich malarzach, literatach, muzykach.

Andrzej Mierzejewski to reportaż z wernisażu, prezentujący dorobek nieżyjącego malarza a także wypowiedzi jego bliskich i krytyków.

Audycja *Witraż* dotyczyła witrażystki Teresy Marii Reklewskiej, która na przykładzie swojej twórczości snuła rozważania na tematy religijne.

W ramach cyklu *Ze sztuką na ty: Archiwum kultury Polskiej* wyemitowano film *Mistrz Grotowski* prezentujący jednego z twórców ruchu alternatywnego w teatrze.

W tym samym cyklu zaprezentowano film o Stanisławie Barei *Bareizm*.

Zaprezentowano także filmy nie objęte żadnym cyklem, np. *Światła rampy* opowiadający o dorobku i działalności Teatru im. Aleksandra Węgierka w Białymstoku.

Filmy dokumentalne poświęcone tematyce kulturalnej były w większości interesująco zrealizowane, podawały dużo informacji i prezentowały wysoki poziom intelektualny i artystyczny. Dobór tych filmów w programie TV Polonia był przemyślany i świadomy.

W ramach publicystyki kulturalnej, Telewizja Polonia prezentuje magazyny produkcji własnej, przedstawiające aktualności z kraju i ze świata.

Audycja *Latarnik* przedstawiała ważne wydarzenia ze świata związane z kulturą polską. Kryterium doboru było pochodzenie twórcy, powinowactwo z Polską lub też nawiązanie do dorobku literackiego, malarskiego naszego kraju. Szeroki zakres tematów (teatr, literatura, media) pozwolił widzowi na dobre zorientowanie się w aktualnych wydarzeniach, reprezentujących naszą kulturę w świecie. Prezentowane materiały realizowane były na wysokim poziomie, szeroko poparte ilustracyjnymi przykładami, wypowiedziami krytyków i twórców.

Telewizyjny Magazyn Literacki informował m.in. o wydarzeniach literackich, aktualnościach wydawniczych, recenzjach, podawał listę bestsellerów. Formuła zachęcała do czynnego uczestnictwa w szeroko pojętej kulturze literackiej, sprzyjała promocji literatury oraz prezentowała sylwetki twórców piszących w kraju i za granicą. Jednym z elementów audycji był także kącik literatury dla dzieci i młodzieży.

Jarosław M. Daszkiewicz w audycjach z cyklu *Panteon* prezentował wiadomości kulturalne ze wszystkich dziedzin sztuki.

Magazyn teatralny *Maska*, poświęcony był scenografii. Audycja podejmowała próbę zerwania z konwencjonalnym sposobem prezentowania kultury. Twórcy nie uniknęli jednak błędu polegającego na zbyt *przegadaniu* tematu.

Magazyn Kultury Ludowej *Gościniec* przygotowany przez Zespół Promocji i Ochrony Dorobku Kultury Ludowej, przedstawiał krótkie relacje z różnych miejsc Polski, gdzie kultywuje się dawne tradycje. Audycja posiadała dużą wartość informacyjną, edukacyjną oraz promującą kulturę ludową w małych ośrodkach. Pomędzy poszczególnymi wydaniem magazynu zauważalne były duże różnice w poziomie artystycznym i merytorycznym.

Magazyn filmowy *Tak jak w kinie* spełniał funkcję kontaktowo-rozrywkową. Prezentował niewiele aktualności z Polski, nie omawiał najnowszej produkcji. Lukę tę

wypełnił magazyn *Kult Kina*, który zajmuje się promocją kina polskiego. Pomimo interesującej formuły magazynu, ze względu na małą częstotliwość emisji (ukazuje się raz w miesiącu) nie może on w stopniu wystarczającym spełniać roli informacyjno-kulturotwórczej.

Próbą dobrej prezentacji twórczości filmowej był reportaż *Berlinale '98* z Międzynarodowego Festiwalu Filmowego w Berlinie, który odbył się w dniach 11-22 lutego 1998.

Magazyn Kulturalny w ciągu 15 minut zaprezentował około 10 aktualnych wiadomości kulturalnych obejmujących tematycznie: spektakle teatralne i operowe, baletowe, wernisaże, wystawy malarskie, plan teatru telewizji, informacje o koncertach, ważne rocznice.

Audycja *Śniadanie z Anną Wandą Głębocką* była próbą publicystyki na żywo. Dziennikarka, która pełniła rolę gospodarza programu zaprosiła do studia osoby znane ze świata kultury, z którymi rozmawiała na tematy związane z ich pracą zawodową i życiem rodzinnym. Program przeznaczony dla bardzo konkretnego widza, interesującego się ploteczkami i ciekawostkami ze świata artystycznego. Audycja pełni funkcję kontaktową, zachęcając widzów do udziału w konkursach.

Muzyka poważna odgrywa w Telewizji Polonia znaczącą rolę, ze względu na dobór wykonawców i kompozytorów. Zaprezentowano szereg koncertów muzyki klasycznej między innymi: Koncert Oratoryjny z Kościoła św. Krzyża w Warszawie, fragmenty utworów wykonanych na Muzycznym Festiwalu w Łańcucie, cykle Wieczory Bachowskie oraz Panteon Kompozytorów Polskich. Zbyt rzadko pojawiała się muzyka polskich kompozytorów.

W okresie monitoringu TV Polonia przedstawiła widzom różnorodną ofertę kulturalną. Audycje mogły jednak zainteresować głównie wybrane środowiska Polonii, które w większości posiadają już orientację w sprawach związanych z Polską i jej kulturą.

Zastrzeżenia może budzić głównie sposób realizacji audycji. Dotyczy to zwłaszcza audycji o tematyce ludowej, a także cyklów z pogranicza sztuki i kultury wysokiej, których realizacja zawęży krąg potencjalnych odbiorców do grona osób interesujących się Polską.

Tematyka historyczna

Udział audycji historycznych (bez powtórek) w ogólnej dwutygodniowej ofercie TV Polonia w monitorowanym okresie wyniósł 5 godzin 30 min (3,09%). Znalazło się wśród nich ogółem 9 audycji. Wśród nich: filmy dokumentalne, cykliczne magazyny historyczne i audycje biograficzne.

Ofertę historyczną TV Polonia uznać należy za mało urozmaiconą. Większość wyemitowanych w monitorowanym okresie filmów m.in. *Misja*, *Ostatni zagończyk - Stanisław Cat-Mackiewicz*, *Dialogi z przeszłością*, *W rocznicę Katynia*, *Z żołnierskiego plecaka - Najdłuższa noc...* skupiła się jedynie na problemach najnowszej historii świata i Polski, obu wojnach światowych i związanych z nimi ludzkich losach.

Brakowało w programie audycji nawiązujących swą tematyką do epok wcześniejszych. Ich obecność znacznie poszerzyłaby ofertę historyczną.

Zastrzeżenia budził sposób realizacji audycji historycznych o walorach edukacyjnych, w których amatorskie inscenizacje teatralne prezentujące dawne obyczaje, język i ubiór, połączone były monotonnym komentarzem.

Wśród audycji historycznych najlepsze były te, które zrealizowane były dla potrzeb Jedynki i Dwójki TVP. Pozostałe emitowane w TV Polonia w większości odznaczają się mało urozmaiconą formą, powierzchownym i mało atrakcyjnym ujęciem tematu.

Ostatni zagończyk. Stanisław Cat Mackiewicz - to trzyodcinkowa biografia poświęcona życiu polskiego pisarza i publicysty - Stanisława Cata Mackiewicza. Spośród innych pozycji programowych TV Polonia film ten wyróżniał się sposobem realizacji; wielowątkowością, ogromem faktów historycznych, dynamiczną narracją, osadzeniem w szerokim kontekście historycznym.

Równie udanymi filmami dokumentalnymi były *Dziennik pokoleń*, *W rocznicę Katynia i Misja*. Pierwszy z nich, poświęcony został historii Dziennika Polskiego - gazety codziennej Polonii Brytyjskiej. Drugi film historyczny przybliżył okoliczności ludobójstwa oraz sprawę Katynia na przestrzeni ostatnich 50 lat. Film niewątpliwie adresowany jest do wszystkich Polaków zarówno za granicą, jak i w kraju.

Misja to historia działalności prof. Jana Karskiego - kuriera Polski Podziemnej do Polskiego Rządu na Uchodźstwie i do rządów alianckich. Jednym z jego najważniejszych zadań było poinformowanie aliantów o zbrodniach niemieckich popełnianych na Żydach.

Kolejny typ audycji - magazyny historyczne, odznacza się nienajlepszym sposobem realizacji. Pomimo zróżnicowanej tematyki, zniechęca mało urozmaiconą formą: statyczna praca kamery, *akademickie* potraktowanie tematu. Zbyt długie wypowiedzi czy komentarze sprawiły, że programy te nie należą do szczególnie atrakcyjnych.

Magazyn historyczno-kulturalny *Skarbiec* posiadał typowo edukacyjny charakter. Składał się z kilku części tematycznych wyraźnie od siebie oddzielonych. Dwie z nich dotyczyły Wielkanocy. Dwie pozostałe części to krótkie przedstawienie ciekawych biografii.

Dialogi z przeszłością zaliczają się do cyklicznych audycji studyjnych. W monitorowanym okresie wyemitowano audycję zatytułowaną *Amerykanie w Europie* poświęconą współczesnemu układowi sił w Europie, jego genezy i dominującej roli USA w systemie bezpieczeństwa europejskiego. Dyskusja została uzupełniona archiwalnym materiałem filmowym.

Z kolei w cyklicznym magazynie *Z żołnierskiego plecaka - Najdłuższa noc* zaprezentowano wspomnienia żołnierzy, którzy spędzili Wielkanoc w nietypowych warunkach w czasie II wojny światowej.

Audycja *Rezydencja czterech pór roku* to opowieść z pogranicza historii i legend związanych z zamkiem w Rydzynie. Historia opowiedziana barwnym i ciekawym językiem. Audycja posiadała elementy edukacyjne, poruszała ciekawe wątki historyczne i krajoznawcze.

Duchy, zamki, upiory - audycja poświęcona historii zamku w Gołanicy i legendzie o kasztelance, która poświęciła swoje życie, rzucając się do wody, by uniknąć ślubu z dowódcą wojsk szwedzkich. W audycji niepotrzebnie poruszano zawile wątki rodowe, powielano stereotyp nie stroniący od alkoholu szlachty.

Pomimo różnorodności tematów, ofertę historyczną TV Polonia uznać należy za mało atrakcyjną. Ze względu na specyfikę audycji historycznych powinny się one wyróżniać wysokim poziomem realizacji, co daje się zauważyć tylko w przypadku niektórych programów, przede wszystkim dokumentalnych, realizowanych dla potrzeb I i II Programu TVP. Większość programów historycznych emitowanych w TV Polonia nie spełnia tych wymogów, odznacza się mało urozmaiconą formą, powierzchownym i

mało atrakcyjnym ujęciem tematu. Audycje z zakresu historii współczesnej adresowane są do Polaków mieszkających za granicą, których emigracyjne doświadczenia niekiedy pokrywają się z losami bohaterów tych audycji. Natomiast większość audycji historycznych ze względu na swój walor informacyjny może być adresowana do widzów Polsce jak i Polaków poza granicami kraju. Prezentowane audycje historyczne miały na celu wzmocnienie poczucia więzi i tożsamości, pełniły także rolę kulturotwórczą.

Film fabularny

TV Polonia prezentuje bogatą ofertę filmową, na którą składa się dorobek polskiego kina przedwojennego i powojennego. W omawianym okresie dwóch tygodni zostały wyemitowane 33 tytuły filmów fabularnych, w tym 12 seriali. Prawie wszystkie filmy (z wyjątkiem dwóch) były produkcji polskiej.

Filmy wyprodukowane przed II wojną światową zostały nadane w cyklu *Wspomnień czar*. Były to: *Jaśnie pan szofer* (1935), *Paweł i Gawel* (1938), *Sportowiec mimo woli* (1939), *Sklamalam* (1937).

W cyklu *Czarne, białe i w kolorze* zaprezentowano film *Pasażerka* (1963), który jest uznawany za arcydzieło sztuki filmowej.

W cyklu *Reżyser miesiąca* zostały zaprezentowane filmy Kazimierza Kutza: dwie części tryptyku śląskiego: *Perła w koronie* (1971) i *Paciorki jednego różańca* (1979) oraz komedia *Pułkownik Kwiatkowski* (1995).

Współczesne kino polskie z lat 80 i 90 reprezentowane jest przez Andrzeja Wajdę, Macieja Ślesickiego, Barbarę Sass, Roberta Glińskiego, Krzysztofa Gradowskiego, Krzysztofa Kieślowskiego i Wiesława Saniewskiego.

Nadane zostały dwa filmy Andrzeja Wajdy z lat 90: *Panna Nikt* oraz *Korczak, Pokuszenie* Barbary Sass (1995), debiutancki film Macieja Ślesickiego *Tato* (1995). Z najnowszych filmów nadano także *Wszystko co najważniejsze* Roberta Glińskiego (1992). Z dorobku Krzysztofa Kieślowskiego wyemitowano *Dekalog IV*.

W ofercie filmowej znalazły się ponadto filmy z lat 70: *Głowy pełne gwiazd* w reżyserii Andrzeja Kondratiuka i *Pan Dodek* Jana Łomnickiego.

W ramach cyklu *Polonica*, w którym nadawane są filmy zagraniczne zawierające wątek polski bądź współtworzone przez Polaków, został nadany *Plac hiszpański* (1992). W filmie tym jedną z ról zagrała Grażyna Szapołowska.

Nadano także film Wiesława Saniewskiego *Obcy musi fruwać* (1993), *Między ustami a brzegiem pucharu* (1987) w reżyserii Zbigniewa Kuźmińskiego, *Dzieje mistrza Twardowskiego* (1995) Krzysztofa Gradowskiego, *Porwanie Savoi* (1979) Wieniamina Dormamna.

Na antenie TV Polonia jest obecnie emitowany serial angielski *Capital city*. Nie wyróżnia się on niczym szczególnym, jest typową produkcją masową.

Oferta filmowa adresowana do dzieci zawierała zarówno serial animowany (*Widget*) jak też seriale fabularne *Awantura o Basię*, *Janka*, *Plecak pełen przygód* oraz serial fabularny z animacją w żywym tle - *Mordziaki*.

W monitorowanym okresie nadano najnowszy serial produkcji polskiej *Klan* (równolegle emitowany w Programie I TVP), a także wyprodukowane wcześniej *Na kłopoty Bednarski*, *Układ krążenia*, *Czarne chmury*, *Ekstradycja* i *Spółka rodzinna*.

W omawianym dwutygodniowym okresie znalazł się jeden film produkcji amerykańskiej *Droga do Oregonu* (1975), reż. Earl Ballamy.

Ofertę filmową TV Polonia w monitorowanym okresie można określić mianem ciekawej i różnorodnej. Nie brakuje w niej filmów wartościowych i ambitnych. Wiązanie emisji w cykle, tematyczne lub historyczne (*Wspomnień czar*, *Czarne, białe i w kolorze*, *Reżyser miesiąca*, *Polonica*) zdaje się świadczyć o tym, że nadawca stara się traktować film w programie nie tylko jako dość przypadkowo dobrane rozrywkę, lecz jako pozycje o wyraźnym znaczeniu kulturalnym lub historycznym. Na tym tle tym dużym niedostatkiem TV Polonia jest prezentowanie filmów - nawet w cyklach - bez poprzedzenia ich wprowadzeniem (w formie np. felietonu, wypowiedzi reżysera, krytyka filmowego itp), które by usytuowało film w kontekście historycznym, w nurcie sztuki filmowej itp. Potrzeba takiego wprowadzenia - komentarza do filmów wydaje się szczególnie ważna w odniesieniu do widzów za granicą, którzy nie mają możliwości zdobycia takiej wiedzy sami..

Edukacja

Udział audycji edukacyjnych (z wyjątkiem filmów fabularnych i animowanych), bez powtórek, w ogólnym czasie emisji wyniósł 11 godzin 25 minut (6,3%) monitorowanego programu. Łącznie zmonitorowano 16 tytułów, z których większość to audycje cykliczne.

Oferta audycji edukacyjnych TV Polonia skierowana była zarówno do dzieci jak i do osób dorosłych. W audycjach podejmowana była m.in. tematyka krajoznawcza oraz związana z nauką języka polskiego. Większość audycji emitowana była cyklicznie.

Do dzieci w wieku przedszkolnym skierowane są cykliczne audycje: *Ala i As* oraz *Kolorowe nutki*.

Cykliczna audycja *Ala i As* formą dostosowana jest do rozwoju psychofizycznego dzieci w wieku przedszkolnym. Ze względu na uniwersalne treści, które audycja zawiera, nie można jednoznacznie stwierdzić, że jest ona adresowana do dzieci mieszkających poza granicami Polski.

Kolorowe nutki są dziesięciminutową audycją muzyczną, uzupełniającą audycję *Ala i As*. Brakuje w niej nauki tekstu prezentowanych piosenek, co mogłoby pomóc dzieciom w zapamiętywaniu i uatrakcyjnić audycję.

Wśród cyklicznych audycji adresowanych do dzieci 7-10 letnich znajdują się *Szafiki*. Każda audycja posiada temat przewodni, przybliżający polskie tradycje, zwyczaje ludowe oraz świąteczne lub przekazujący treści uniwersalne, takie jak idea przyjaźni i osoba przyjaciela. Wartością uniwersalną jest także nauka współpracy w zespole, podkreślana w każdym wydaniu audycji przez prowadzących, np. wspólne malowanie pisanki.

Podobny cel ma inna audycja skierowana do dzieci z młodszych klas szkoły podstawowej *Mordziaki*. Jest to serial fabularny, z animacją w żywym planie (niewielkie kukielki Mordziaków).

Audycja *Chochlikowe psoty* przybliży podstawowe pojęcia gramatyki języka polskiego. Obok wypowiedzi bohaterów i rysunków prezentowane są kolorowe, wyraźne napisy, przedstawiające m.in. wyjątki gramatyczne.

Do młodzieży ze starszych klas szkoły podstawowej adresowana jest *Szkoła na wesolo*. Prezentowana w audycji klasa szkolna uczestniczy w lekcjach, przybliżających historię, literaturę i język polski. Audycja przybliży sylwetki królów, którzy tworzyli historię Polski.

Mimo przekazywanych wartości, nawiązujących do historii i kultury polskiej, audycja zawierała liczne błędy realizacji..

Kolejną audycją adresowaną do młodzieży z ostatnich klas szkoły podstawowej jest *Polskie ABC*. Audycja prezentuje geografię i etnografię Polski, przybliży kulturę i tradycje różnych regionów kraju. Przedstawia dzieci, mieszkające w różnych regionach kraju, pokazuje sposoby, w jaki podtrzymują tradycje swojego regionu.

W Wielkanocny Poniedziałek wyemitowana została audycja *Dyngusowe psoty*, której zadaniem było przybliżenie młodzieży polskich tradycji wielkanocnych.

Mówi się, jest poradnikową audycją kontaktową, prowadzoną przez językoznawcę, prof. Jerzego Bralczyka. Audycja prowadzona jest z myślą o rodakach z zagranicy, którzy dzwoniąc do studia mogą skorygować własne błędy językowe i uzyskać potrzebne informacje na temat zasad języka polskiego. O potrzebie emisji tej audycji świadczy duża liczba telefonów od osób z zagranicy, choć z porad językowych prof. Bralczyka w *Mówi się* korzystają także osoby mieszkające w Polsce.

Zwierzolub jest kontaktową audycją poradnikową, prowadzoną przez lekarza weterynarii, który odpowiada na telefony widzów na antenie, dotyczące zagadnień weterynarii i opieki nad zwierzętami domowymi. Audycja zawiera wiele błędów technicznych i merytorycznych. Negatywny wpływ na odbiór ma źle dobrana scenografia studia, która utrudnia skupienie uwagi na temacie audycji, koncentruje uwagę widza na tle.

Alfabet rzek polskich jest audycją krajoznawczą. Prezentuje przyrodę oraz architekturę miejscowości położonych wzdłuż poszczególnych polskich rzek. Odcinek przedstawiony w monitorowanym okresie: *R - jak Rega*, przybliżył obraz części Pomorza w dorzeczu Regi.

Podpowiedzi w plenerze to cykliczna audycja krajoznawcza, przybliżająca mało znane zakątki Polski i zachęcająca do ich odwiedzenia. Audycja informuje turystów o mniej znanych, a wartych zobaczenia miejscach w Krakowie.

Zaproszenie: Na skrzyżowaniu kultur jest audycją o charakterze krajoznawczym, przybliżającą poszczególne regiony Polski, ich specyfikę, kulturę i tradycje. W audycji wykorzystywane są liczne materiały filmowe, w które wplatane są wypowiedzi mieszkańców. Audycja promuje dorobek kulturowy poszczególnych regionów naszego kraju, prezentując nieznanne szlaki turystyczne.

Wśród audycji edukacyjnych TV Polonia znajduje się także kurs języka: *Uczmy się polskiego*. Za pomocą krótkich etiud filmowych, przedstawiane są sytuacje z codziennego życia rodzinnego. Pomocne w nauce są wyraźne znaki określające zwroty i zatrzymania akcji oraz jej kontynuację. Audycja jest skierowana do osób mieszkających za granicą, słabo znających język polski lub mających z tym językiem rzadki kontakt.

Audycja *Język filmu* przybliży tajniki sztuki filmowej. Zrozumiałym językiem przedstawia widzowi aspekty techniczne tworzenia filmów. Minusem audycji jest statycznie przedstawiona osoba prowadzącego, ukazana za każdym razem na tym samym tle.

Propozycją skierowaną do osób dorosłych jest *teleturniej edukacyjny*. W audycji wyemitowanej w monitorowanym czasie, tematem teleturnieju była historia, geografia i kultura Cypru. Audycja rzetelnie przybliżyła wizerunek tego kraju. Jednak zastanawia fakt wyemitowania jej w TV Polonia, ponieważ promuje ona wyłącznie kulturę Cypru, nie pojawiły się żadne odniesienia do Polaków tam mieszkających.

Zadaniem TV Polonia, wynikającym z zapisu *Ustawy o radiofonii i telewizji* (art.21.1 ust.7), jest tworzenie i udostępnianie programów edukacyjnych na użytek środowisk polonijnych oraz Polaków mieszkających za granicą, między innymi na użytek najmłodszych odbiorców programu.

Adresatem przeważającej części audycji edukacyjnych TV Polonia są dzieci. Do dorosłych skierowane są przede wszystkim audycje poradnikowe i krajoznawcze oraz kurs języka polskiego. W ofercie programowej TV Polonia brakuje natomiast audycji, poruszających problemy dotyczące bezpośrednio młodzieży starszej, 15-18 - letniej.

Większość audycji krajoznawczych promuje Polskę w świecie. We wszystkich audycjach edukacyjnych dla dzieci pojawiają się wzorce pozytywnych zachowań, odnoszące się zazwyczaj do rodziny, rówieśników, świata przyrody. Pojawiają się również wartości związane z polską kulturą.

Wśród wszystkich audycji edukacyjnych, emitowanych na antenie stacji, zdecydowanie najlepsze pod względem formy i treści oraz określenia adresata są: *Uczmy się polskiego*, *Mówi się* oraz *Polskie ABC*. Spośród dwóch audycji poradnikowych jedna (*Mówi się*), adresowana jest zdecydowanie do Polaków za granicą, druga (*Zwierzolub*) - ze względu na treść i formę - nie powinna znaleźć się w ramówce TV Polonia.

Rozrywka

Rozrywka TV Polonia jest zróżnicowana zarówno pod względem formy, jak i tematu prezentowanych audycji. W programie obecne są widowiska artystyczne i satyryczne, koncerty muzyki rozrywkowej, magazyny muzyczne, teleturnieje, talk-show, audycje kontaktowe.

W analizowanym okresie audycje rozrywkowe zajęły 40 godzin i 25 minut czasu emisji (nie licząc powtórek). Stanowiło to około 20 % czasu antenowego. Średnio nadawano 2,5 godziny premierowych audycji rozrywkowych w ciągu doby. Najwięcej czasu - około pięciu godzin zajmują audycje rozrywkowe, emitowane w dni weekendowe.

W monitorowanym czasie pojawiło się 30 tytułów audycji, z czego 18 to audycje cykliczne.

W soboty i niedziele - w okresie monitoringu - na antenie TV Polonia wyemitowano następujące audycje rozrywkowe:

Podwieczorek - widowisko artystyczne z udziałem znanych artystów prowadzone przez Halinę Kunicką i Lucjana Kydryńskiego. Audycja zawierała część muzyczną, publicystyczną i satyryczną. W wydaniu świątecznym dodatkowo znalazły się życzenia Wielkanocne, występy młodych wykonawców muzyki poważnej, rozmowa z zaproszonym gościem i występy satyryków. Część publicystyczna dostarcza informacji związanych z życiem społeczno - politycznym, w tym zagadnień dotyczących Polonii (np. rozmowa z wiceministrem MSZ Radosławem Sikorskim).

Zamiennie z *Podwieczorkiem* ukazuje się na antenie TV Polonia *Jestem* - cykliczna audycja studyjna, przybliżająca znane postaci życia muzycznego w Polsce. W monitorowanym okresie przedstawiono sylwetkę i dorobek artystyczny Krystyny Prońko. Audycja pełni funkcję kontaktową.

W audycji *Kraina Uśmiechu* prezentowane są arie operetkowe, popularne szlagiery i fragmenty znanych utworów muzyki poważnej.

Czy nas jeszcze pamiętasz? to cykliczny magazyn muzyczny, przypominający różne wykonania utworów znanych polskich twórców muzyki rozrywkowej z lat 60 i 70.

W okresie świątecznym, w audycji *Usłyszmy głos*, nadano piosenki Antoniny Krzyszoń.

Cykl *Spotkania z gwiazdą* prezentuje sylwetki polskich piosenkarzy. W monitorowanym okresie kolejne odcinki poświęcone były Halinie Frąckowiak i Jerzemu Połomskiemu..

Brawo! Bis! to audycja emitowana na żywo z telefonicznym udziałem widzów. Głosują oni na najlepszą ich zdaniem audycję wyemitowaną w poprzednim tygodniu. Czas oczekiwania na werdykt widzów wypełniają konkursy telefoniczne i teledyski. Audycja kończy się powtórzeniem zwycięskiej pozycji programu.

Krzyżówka szczęścia to teleturniej, który prowadzi rajdowy mistrz Europy Krzysztof Hołowczyc. Teleturniej składa się z 5 etapów, w każdym kolejnym dwóch najlepszych zawodników rozwiązuje coraz bardziej skomplikowane krzyżówki. Uczestnicy mogą wygrać wiele nagród, którymi często są polskie książki.

Hity satelity to cotygodniowa audycja będąca zapowiedzią najciekawszych propozycji TV Polonia w następnym tygodniu. Prezentowane są w niej fragmenty audycji, rozmowy z ich twórcami, aktorami i dziennikarzami.

Ludzie listy piszą to cotygodniowy koncert życzeń. Emitowane są w nim, przysłane przez widzów, nagrania pozdrowień dla rodzin w kraju.

Do audycji prezentujących polskie teledyski należą: *Dzień dobry na dzień dobry* oraz *Teledyski na życzenie*.

Na antenie TV Polonia obecne są także audycje rozrywkowe adresowane przede wszystkim do młodzieży. Są to magazyny muzyczne: *Polska piosenka - ludzie, zjawiska, epizody*, *Paler* oraz emitowana na żywo audycja kontaktowa *Wykręć numer- tylko muzyka*.

Dla zwolenników muzyki country od niedawna ukazuje się na antenie TV Polonia *Scena country* - audycja propagująca folklor amerykański w wersji polskojęzycznej.

Jedyną cykliczną audycją satyryczną jest *Szybie z resztek* składająca się z wierszy, piosenek i inscenizacji. Brak powiązań między poszczególnymi częściami sprawia wrażenie przypadkowości.

Audycję *Co się zdarzyło w kabarecie, telewizji...* wypełniły całkowicie piosenki pochodzące z lat 70, 80, 90 reprezentujące różne nurty polskiej muzyki rozrywkowej.

Jak w starym kabarecie to widowisko będące wiązanką przedwojennych piosenek kabaretowych i współczesnych żydowskich dowcipów.

Jeden z odcinków cyklicznej audycji wspomnieniowo - gawędziarskiej *Z archiwum i pamięci* poświęconao biografii Bogusława Olewicza, autora piosenek z lat 60.

Audycje rozrywkowe nadane w TV Polonia miały nierówny poziom. Wśród nich były pozycje dobre np. *Podwieczorek*, jak i zdecydowanie słabe np. *Scena country* czy *Szybie z resztek*.

Należy się zastanowić, czy teleturniej *Krzyżówka szczęścia* powinien być obecna w ofercie TV Polonia, skoro uczestnikami mogą być tylko widzowie z Polski. Polacy mieszkający poza granicami kraju korzystają z niej wyłącznie w sposób bierny, choć niewątpliwie audycja posiada walor edukacyjny - poszerzenie słownictwa, poznanie nowych słówek, jak i czysto rozrywkowy.

Dużą część oferty rozrywkowej stanowią audycje muzyczne. Skierowane były do odbiorców z różnych grup wiekowych. Widzowie starsi mogli zobaczyć i wysłuchać wykonawców, którzy już nie występują na scenie. Młodzież jest informowana na bieżąco o pojawieniu się nowych wokalistów i płyt, czemu służy emisja magazynów muzycznych. Zauważalną tendencją w TV Polonia jest promocja młodych solistów popularnych obecnie w Polsce. Młodzi widzowie mają wiele okazji w ciągu dnia, aby zapoznać się z najnowszymi wideoklipami.

Dobrze należy ocenić grupę rozrywkowych audycji kontaktowych.

2. Podsumowanie

TV Polonia emituje uniwersalny program, w którym dominują filmy i szeroko rozumiana rozrywka. W monitorowanym okresie obydwa gatunki zajmowały ponad połowę oferty programowej nadawcy (łącznie 53%).

Własne audycje nadawcy stanowią około 52 % oferty programowej. Audycje zrealizowane przez TVP 1 i 2 zajmują 48% programu, z czego 27% stanowi produkcja oddziałów terenowych TVP.

Na ofertę TV Polonia składa się niemal w 100% produkcja polska. TV Polonia wyemitowała w tym czasie tylko dwa zagraniczne filmy dokumentalne (*Song of the night* produkcji BBC i *Przyjaciele w biedzie* telewizji węgierskiej). Za niezbyt fortunną z punktu widzenia zadań programowych TV Polonia należy uznać emisję serialu produkcji angielskiej *Capital City*.

Premiery programowe w TV Polonia stanowią około 30% dziennego programu stacji od poniedziałku do piątku. Blisko 70% 24 godzinnego programu dobowego wypełniają powtórki.

Słuszną decyzją było utworzenie pasma programowego przeznaczonego dla widzów amerykańskich, w którym powtarzane są audycje nadane kilka godzin wcześniej. Niejasne są przyczyny powtarzania niektórych audycji, niektóre nie są powtarzane w ogóle. Brak czytelnej zasady wyboru niektórych audycji do ponownej emisji powoduje, że układ programu może dezorientować odbiorców.

Okolo 56% programu TV Polonia zajmują audycje cykliczne. Wśród nich, największą grupę stanowią pozycje nadawane raz w tygodniu.

Oferta TV Polonia pod wieloma względami podobna jest do oferty programowej TVP 1 i 2. Tylko część programu realizowana jest z myślą o środowiskach polonijnych. Blisko połowa oferty stacji to prezentacja wybranych audycji z programów ogólnokrajowych.

Analiza treści audycji objętych monitoringiem pozwala na stwierdzenie, że oferta TV Polonia, w większości nie jest realizowana wyłącznie z myślą o środowiskach Polaków mieszkających za granicą. Odbiorcą większości audycji może być zarówno, widz mieszkający za granicą jak i w Polsce. Prawie wszystkie audycje - z wyjątkiem niektórych audycji kontaktowych - mają taką samą formułę, jak audycje nadawane w programach ogólnokrajowych.

W monitorowanym okresie nadano dwa reportaże, dotyczące problemów społecznych współczesnej Polski. W grupie audycji o tematyce społecznej zdecydowanie więcej miejsca zajmowały filmy dokumentalne i reportaże, poświęcone Polakom mieszkającym na stałe za granicą.

Jednym z najważniejszych zadań TV Polonia jest docieranie z ofertą programową, w równym stopniu do polskich środowisk na Zachodzie jak i na Wschodzie. W monitorowanym okresie, oferta adresowana bezpośrednio do Polonii zajmowała w programie wielokrotnie więcej miejsca niż audycje skierowane do Polaków na Wschodzie. Polaków mieszkających na Wschodzie dotyczyła bezpośrednio tylko jedna audycja. Oznacza to, że nadawca nie posiada obecnie ugruntowanej polityki programowej w odniesieniu do środowisk polskich na terenach byłego ZSRR.

Uwagę zwróciła wymowa audycji podejmującej temat życia Polaków na Wschodzie - zostało ono przedstawiane w sposób sentymentalny, brakowało natomiast ukazania dorobku tych środowisk.

W programie nadawcy codziennie transmitowane lub retransmitowane są krajowe serwisy informacyjne TVP 1 i 2. Ich obecność na antenie TV Polonia wskazuje, że nadawca poświęca aktualnym wydarzeniom w kraju wiele uwagi i stara się informować widzów spoza Polski o ich przebiegu na bieżąco. Jednakże wątpliwości budzi emitowanie w dni powszednie aż ośmiu wydań, audycji informacyjnych, pochodzących z obu programów ogólnopolskich TVP. Pewnym niedostatkiem programowym TV Polonia może być brak własnych audycji informacyjnych. Audycje informacyjne retransmitowane z Jedynki i Dwójki TVP S.A. realizowane są głównie z myślą o widowni w Polsce. W tej formie (zbyt szczegółowe, bez szerszego komentarza dla widzów za granicą) mogą być niekiedy mało czytelne dla Polonii.

Ustawa o radiofonii i telewizji zobowiązuje nadawcę do tworzenia i udostępniania widzom programów edukacyjnych, adresowanych specjalnie do Polaków za granicą (art.21. ust.1 pkt.7 *Ustawy o radiofonii i telewizji*). Udział audycji edukacyjnych w ogólnym czasie emisji, nie licząc powtórek wyniósł nieco ponad 6 %. Oznacza to, że nadawca jedynie w minimalnym stopniu wypełnia zobowiązania programowe nałożone przez ustawodawcę.

Prawie wszystkie audycje tego typu, emitowane były w cyklach i miały stałe miejsce w programie. Najwięcej spośród wyemitowanych audycji edukacyjnych adresowanych było do dzieci. Przekazywano w nich pozytywne wzorce zachowań, właściwe dla określonego wieku dziecka, niezależnie od narodowości i miejsca zamieszkania. Za mało było jednak takich propozycji, skierowanych do dzieci i młodzieży, które w ciekawy i jasny sposób przybliżałyby zagadnienia związane z geografiami, historią i literaturą polską.

Cechą przeważającej części emitowanych w tym czasie audycji edukacyjnych było prezentowanie treści uniwersalnych, których adresatem może być zarówno odbiorca za granicą jak i w Polsce. W programie TV Polonia brakowało też typowej oferty edukacyjnej poruszającej problemy młodzieży 15-18 - letniej. Jedynymi propozycjami, skierowanymi do widzów w tym wieku były audycje muzyczne, prezentujące teledyski oraz audycje rozrywkowe. Trafną decyzją, z punktu widzenia charakteru odbiorcy TV Polonia było natomiast nadawanie w programie stałego kursu języka polskiego.

Wśród wszystkich audycji edukacyjnych, zdecydowanie najlepsze pod względem formy i treści oraz określenia specyfiki adresata TV Polonia są: *Uczmy się polskiego*, *Mówi się* oraz *Polskie ABC*. Najwięcej zastrzeżeń budzi audycja poradnikowa *Zwierzolub*.

Dużą część programu (19% z wyłączeniem oferty teatralnej) zajęły w monitorowanym okresie audycje o tematyce kulturalnej. Było to - z uwagi na Święta Wielkanocne - średnio o 1/3 więcej niż zwykle. Cechą charakterystyczną audycji o tematyce kulturalnej było to, że większość z nich była poświęcona Polsce. Prezentowana oferta kulturalna była zróżnicowana pod względem tematycznym. Jednak poziom merytoryczny i sposób realizacji był różny.

W grupie audycji, których celem była promocja kultury ludowej zastrzeżenia wzbudził jeden film dokumentalny. Zarówno polska wieś jak i folklor były pokazane w sposób utrudniający osobom patrzącym z dystansu, nie mieszkającym w Polsce, zrozumienia bogatej symboliki kultury ludowej. Odnosząc się do oferty, której celem jest promocja kultury ludowej należy jednak podkreślić, że większość tego typu audycji zrealizowana była w podobnie schematyczny sposób.

Bardzo pozytywnie ocenić należy fakt, że TV Polonia podejmuje w swojej ofercie udane próby przybliżenia działalności polskich artystów na emigracji. Audycje tego typu, wyróżniały się w tym okresie wysokim poziomem realizacji i interesującą treścią. W programie brak jednak magazynu kulturalnego, skierowanego do młodego pokolenia emigracji.

Telewizja Polonia emituje aż trzykrotnie w ciągu tygodnia, w stałych pasmach programowych, polskie spektakle teatralne. Oferta kulturalna odznacza się dużą różnorodnością i w pełni zaspakaja potrzeby środowisk polonijnych w tym zakresie.

Osobne miejsce w ofercie kulturalnej zajmuje muzyka klasyczna dawna i współczesna. Tylko jedna na pięć audycji tego typu poświęcona jest w TV Polonia utworom kompozytorów polskich. Niemal wszystkie dzieła polskich kompozytorów wykonywane są przez polskich wykonawców. Spośród utworów kompozytorów zagranicznych ponad połowa posiada polskie wykonanie.

Innym zastrzeżeniem, które można sformułować pod adresem oferty kulturalnej jest zbyt mała częstotliwość nadawania niektórych audycji cyklicznych. Emisja niektórych interesujących pozycji kulturalnych raz w miesiącu, nie sprzyja wyrobieniu nawyku oglądania ich przez widzów i może powodować zmniejszenie liczby odbiorców.

Udział audycji o tematyce historycznej w monitorowanym okresie, wynosił nieco ponad 3%. Większość z nich skupiała się na problemach historii powszechnej i Polski XX wieku. Brak było w tym czasie audycji nawiązujących do epok wcześniejszych, co z pewnością wpłynęłoby na wzbogacenie oferty historycznej.

Większość audycji historycznych ze względu na swój walor informacyjny może być adresowana do widzów w Polsce jak i Polaków poza granicami. Audycje z zakresu historii współczesnej adresowane są głównie do Polaków za granicą, których emigracyjne doświadczenia niekiedy mogą się pokrywać z losami bohaterów. Dobry sposób realizacji daje się zauważyć przede wszystkim w audycjach dokumentalnych, pochodzących z Jedyńki lub Dwójki. Dużą różnorodnością tematów odznaczają się magazyny historyczno - edukacyjne.

W programie stacji znajdują się audycje omawiające prace najwyższych organów władzy, pochodzące z TVP 1 (*Diariusz*, *Sejmograf*, *Tydzień prezydenta*). TV Polonia realizuje też własne audycje o tematyce politycznej i społeczno - politycznej (*Przegląd Publicystyczny*, *Spojrzenia na Polskę*, *Przegląd prasy polonijnej* oraz *Informacje Studia Kontakt*). Całość

stanowi dość bogatą, kompletną ofertę programową w dziedzinie tematyki społeczno - politycznej. Częstotliwość z jaką w TV Polonia pojawiają się audycje o charakterze publicystycznym i ich różnorodność świadczą, że aktualne wydarzenia mają stałe, ugruntowane miejsce w ofercie stacji. Pewne zastrzeżenia budzi jedynie czas emisji trzech audycji tego typu, (*Diariusz, Sejmograf i Tydzień prezydenta*) - po godz. 14:00, ponieważ dorośli widzowie, do których, z racji omawianej problematyki adresowane są te audycje, są zazwyczaj w tym czasie w pracy.

Interesującym pomysłem z dziedziny bieżącej publicystyki jest retransmisja z TVP 1 codziennej audycji *W centrum uwagi*, która dostarcza aktualnego komentarza do wydarzeń politycznych w Polsce. Zastrzeżenia budzi jedynie fakt jednokrotnej emisji cyklu - tylko w paśmie dla widzów amerykańskich (o godz. 6:00) w wyniku czego widzowie w Europie mają trudności w dotarciu do programu.

Czas emisji stałych pozycji filmowych TV Polonia przypomina ramówkę Programu Pierwszego i Drugiego TVP. Charakterystyczną cechą oferty filmowej jest fakt, że zdecydowana większość pełnometrażowych filmów fabularnych oraz seriali dla młodzieży to produkcja polska.

W monitorowanym okresie audycje rozrywkowe zajęły około 20 % czasu antenowego. Stwierdzono, że poziom audycji jest bardzo zróżnicowany. W grupie audycji nie budzących zastrzeżeń wyróżnia się *Podwieczorek*. Wśród propozycji TV Polonia są także audycje zdecydowanie słabsze, jak *Scena country* czy *Szycie z resztek*.

Znaczną część oferty rozrywkowej stanowią audycje muzyczne, skierowane do odbiorców ze wszystkich grup wiekowych. Widzowie starsi mogą na antenie TV Polonia zobaczyć wykonawców, którzy już nie występują na scenie. Młodzież jest informowana na bieżąco o pojawieniu się na rynku kolejnych zespołów muzycznych oraz nowości fonograficznych.

Dostrzegalną tendencją w TV Polonia jest promocja popularnych obecnie w Polsce muzyków, poprzez emitowanie dużej ilości polskich teledysków.

Zdecydowanie pozytywnie ocenić należy grupę audycji rozrywkowych pełniących funkcję kontaktową, do udziału w której włączają się przede wszystkim Polacy z zagranicy. Świadczy to o dużej popularności takiej formuły programowej wśród widzów za granicą.

W ofercie rozrywkowej, w grupie audycji kabaretowych znalazła się wyłącznie produkcja polska, pozyskana z Pierwszego i Drugiego Programu TVP.

Wnioski:

- Analiza programu satelitarnego wykazała, że TV Polonia stara się zaspakajać podstawowe potrzeby środowisk polonijnych w zakresie wymiany informacji i opinii o Polsce, w postaci oferty programowej o charakterze uniwersalnym. W programie nadawcy można odnaleźć wszystkie rodzaje audycji, wśród których znalazły się zarówno audycje przeznaczone specjalnie dla środowisk polonijnych jak i pozycje programowe emitowane wcześniej w TVP 1 i 2.

Odbiorcy TV Polonia - środowiska Polonii i skupiska Polaków na Wschodzie - są głównym adresatem programu tworzonego przez nadawcę i do nich w pierwszej kolejności jest kierowana najważniejsza oferta stacji. Jednak zróżnicowanie pod względem czasu

nadawania poszczególnych programów jest niewystarczające. Należałoby wprowadzić większy ład antenowy dopasowany do potrzeb widza polonijnego i tego na Wschodzie.

- Ze względu na różnice kulturowe jak i społeczno - ekonomiczne należałoby w stopniu znacznie większym zróżnicować ofertę programową z przeznaczeniem dla widza mieszkającego na Wschodzie i na Zachodzie. Zróżnicowanie programowe powinno polegać na dostosowaniu formuły programu do środowisk polskich. Audycje poświęcone problemom Polaków mieszkających na Wschodzie oraz adresowane specjalnie do tej grupy zajmują zdecydowanie zbyt mało miejsca w programie stacji.
- Mankamentem jest też i to, że program TV Polonia nie jest tworzony w oparciu o badania oglądalności w największych skupiskach Polaków na świecie, a także o badania ich potrzeb i preferencji. Warto zastanowić się, w jaki sposób pomóc nadawcy w zorganizowaniu tego typu badań. Pozwoliłoby to bardziej skutecznie uwzględnić w programie potrzeby i oczekiwania polskich środowisk za granicą. Badania określiłyby także pożądane priorytety TV Polonia w zakresie programu. Brak priorytetów jest w programie wyraźnie widoczny.
- Audycje retransmitowane z TVP 1 i 2 jak i Ośrodków Regionalnych TVP zapoznają widza z najlepszą ofertą programową telewizji publicznej. Decyzja twórców programu o przedstawianiu odbiorcy na świecie telewizyjnego dorobku publicznej telewizji, wydaje się trafna. Należałoby jednak w przyszłości rozważyć stopniową zmianę proporcji programowych TV Polonia na korzyść audycji realizowanych specjalnie dla widzów za granicą. Pozytywnym przykładem jest emisja filmów fabularnych z napisami w języku angielskim.

Jednocześnie w części emitowanych audycji brakuje odpowiedniego wprowadzenia, komentarza i umiejscowienia danego problemu w szerszym kontekście.

- Istnieje potrzeba, aby TV Polonia, oprócz zaspakajania podstawowych potrzeb informacyjnych pełniła funkcję integrującą poszczególne środowiska Polaków, poprzez przybliżanie różnych stylów życia, pokazywanie problemów, ale również przekazywanie doświadczeń i wzorców zachowań. Nadawca nie emituje jak dotychczas zbyt wiele audycji, które spełniałyby rolę szerokiego forum wymiany poglądów środowisk Polaków za granicą.
- Odczuwalny jest w programie nadawcy brak audycji publicystyczno-informacyjnej, która stanowiłaby podsumowanie najważniejszych wydarzeń krajowych z całego tygodnia, przeznaczonej dla widza poza granicami kraju. Program taki, mógłby spełnić też rolę szerszego komentarza wyjaśniającego skomplikowane niekiedy treści dostarczane przez codzienne audycje informacyjne. Formuła audycji *W Centrum uwagi*, odpowiada obecnie głównie na potrzeby widzów w Polsce, program jest też emitowany w TV Polonia wyłącznie nad ranem, dla widzów amerykańskich.
- TV Polonia w stopniu niedostatecznym relacjonowała np. najważniejsze wydarzenie dla Polonii amerykańskiej jakim był proces ratyfikacji przez Senat USA decyzji o przyjęciu Polski do NATO. Wielki wysiłek Polonii amerykańskiej na rzecz wprowadzenia Polski do struktur Paktu Północnoatlantyckiego nie stał się okazją do przybliżenia działalności jej przywódców oraz zaprezentowania sukcesu dyplomatycznego tych środowisk. Przykład ten jest potwierdzeniem w jak niedostatecznym stopniu oferta programowa TV Polonia nastawiona jest na widzów polskiego pochodzenia mieszkających za granicą, a w zbyt dużym stopniu zorientowana na potrzeby widzów w kraju. Konkurowanie z dwoma programami ogólnopolskimi TVP w takim stopniu jak obecnie wydaje się nieuzasadnione.

VI. SYTUACJA FINANSOWO-EKONOMICZNA TV POLONIA W LATACH 1997-98

Na podstawie materiałów i informacji uzyskanych z Telewizji Polskiej S.A. poniżej przedstawiono podstawowe wielkości finansowo-ekonomiczne dla TV Polonia we wspomnianym okresie.

- 1) Zrealizowane przychody na finansowanie działalności w 1997 roku przedstawiają się następująco:

a) wpływy abonamentowe	22.229,6 tys.zł (34,9%)
(w ramach globalnej kwoty przekazanej na konto spółki w wysokości 435.875 tys.zł)	
b) przychody własne, razem	<u>1.911,1 tys.zł</u> (3,0%)
z tego:	
• reklama	862,6 tys.zł
• sponsoring	103,7 tys.zł
• audiotele	9,6 tys.zł
• sprzedaż usług (MSZ)	935,2 tys.zł
- c) przychody w ramach obrotów wewnętrznych spółki (z reklam ogólnopolskich)

	39.558,5 tys.zł (62,1%)
--	--------------------------
- d) RAZEM

	<u>63.699,2 tys.zł</u> (100,0%)
--	---------------------------------

 (bez kanału muzycznego)
- 2) Koszty TV Polonia w 1997 roku wyniosły 63.699,2 tys.zł i przypadły na:

a) koszty tworzenia pasm programowych	<u>42.454,0 tys.zł</u> (66,6%)
z tego:	
• pasma publicystyki	29.574,0 tys.zł (tj.69,7%)
• pozostałe pasma	12.880,0 tys.zł (tj. 30,3%)
b) koszty utrzymania TV Polonia, razem	21.245,2 tys.zł (33,4%)
w tym:	
• koszty emisji	15.737,0 tys.zł (tj. 74,1%)
- 3) W porównaniu do przyjętego planu po zmianach na 1997 rok (56.850,1 tys.zł) wykonanie kosztów wyniosło 63.699,2 tys.zł i jest wyższe o 12%.
- 4) Jednocześnie należy podkreślić, że w czerwcu 1997 roku gdy spółka TVP SA zgłaszała plany na 1998 rok plan kosztów TV Polonia na 1997 rok wynosił 51.287,3 tys.zł. Powyższe oznacza więc, że faktyczne wykonanie kosztów 1997 roku było wyższe aż o 24,2% od planu pierwotnego.
- 5) Plan kosztów TV Polonia na 1998 rok (zgłoszony w czerwcu 1997 roku do KRRiTV przed podziałem wpływów abonamentowych na 1998 rok) opiewał na łączną kwotę 58.094,0 tys.zł

z tego:	
• koszty tworzenia programów	40.626,0 tys.zł (69,9%)
• koszty rozpowszechniania programów (emisja)	17.468,0 tys.zł (30,1%)

- 6) Kierownictwo TV Polonia zgłosiło wówczas wnioszek o finansowaniu kosztów tworzenia programów z opłat abonamentowych w 100,0%, co nie zostało uwzględnione z uwagi na następujące skutki finansowe:
- wzrost zaangażowania środków z wpływów abonamentowych na finansowanie tej działalności, aż o 75,1% tj. z 23.201 tys. zł (przewidywanego wykonania 1997 roku) do 40.626 tys. zł w 1998 roku
 - znaczny wzrost udziału TV Polonia we wpływach abonamentowych ogółem przekazywanych przez Krajową Radę dla Telewizji Polskiej S.A., bo aż o 66,7%, to jest : z 5,1% w 1997 roku przewidywane wykonanie (23.201 tys. zł), w kwocie ogółem 453.200 tys. zł) do 8,5% na 1998 rok wg. uchwały KRRiTV (40.626 tys. zł, w kwocie prognozowanej ogółem 480.300 tys. zł)
- 7) Uchwałą Nr 219/97 z dnia 25 czerwca 1997 roku Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji określiła dla Telewizji Polskiej S.A. wpływy abonamentowe na 1998 rok w kwocie 480,3 mln zł, w tym dla TV Polonia 30,7 mln zł, tj. 6,4%
- 8) Kwota wpływów abonamentowych ogółem określona dla TVP S.A. na 1998 rok zakładała przyrost wpływów o 6,0%, to jest o 27.100 tys. zł (480.300 tys. zł na 1998 rok minus 453.200 tys. zł 1997 rok przewidywane wykonanie)
- w tym wzrost dla TV Polonia w wysokości 7.499 tys. zł (30.700 tys. zł na 1998 rok minus 23.201 tys. zł 1997 rok przewidywane wykonanie), co oznacza przyrost o 32,3%
- 9) Na kwotę wzrostu środków z wpływów abonamentowych na 1998 rok, w porównaniu do 1997 roku, w wysokości 7.499 tys. zł Krajowa Rada uwzględniła:
- a) pokrycie inflacyjnego wzrostu kosztów produkcji 2.549 tys. zł (34%)
 - b) konieczność sfinansowania produkcji nowych przedsięwzięć programowych 4.950 tys. zł (66%)
- z tego (pod tytułem):
- Polska emigracja 3.600 tys. zł
 - Scheda 1.350 tys. zł
- 10) Telewizja Polska S.A. zakłada, że w 1998 roku MSZ zakupi programy z TV Polonia na kwotę 1.460 tys. zł
- 11) Przyjęty przez Zarząd Spółki plan kosztów działalności TV Polonia na 1998 rok uwzględnia poziom 69.740,4 tys. zł, tj. o 9,5% więcej w porównaniu do faktycznego wykonania 1997 roku (63.699,2 tys. zł)
- 12) Struktura rodzajowa najważniejszych kosztów działalności zgłoszonych przez TV Polonia na 1998 rok, w porównaniu do wykonania 1997 roku przedstawia się następująco:

w tys. zł

TREŚĆ	1997 rok wykonanie		1998 rok plan		Dynamika zmian w % (kol. 4:2)
	kwota	struktura % udziału	kwota	struktura % udziału	
1	2	3	4	5	6
1. Wynagrodzenia, razem	4 678,0	7,3	4 563,9	6,4	97,6%
z tego:					
a) osobowe i bezosobowe	2 050,9	3,2	2 113,8	3,0	103,1%
b) honoraria	2 627,1	4,1	2 450,1	3,4	93,3%
2. ZUS + świadczenia na rzecz pracowników	1 409,1	2,2	1 538,0	2,2	109,1%

3. Zakup programów od pracowników krajowych	5 234,0	8,2	4 750,0	6,7	90,8%
4. Emisja, częstotliwość połączenia kablowe	17 337,4	27,2	15 030,0	21,2	86,7%
5. Usługi techniczno-produkcyjne	1 875,6	2,9	1 500,0	2,1	80,0%
6. Zakup licencji filmowych	2 346,1	3,7	2 300,0	3,2	98,0%
7. Zakup transmisji krajowych i zagranicznych	478,2	0,8	349,0	0,5	73,0%
8. Tantiemy (prawa autorskie + odtwórcze)	2 855,7	4,5	3 062,0	4,3	107,2%
9. Pozostałe koszty	4 028,9	6,4	3 779,0	5,4	93,8%
I. KOSZTY RODZAJOWE - Razem	40 243,0	63,2	36 871,9	52,0	91,6%
II. KOSZTY WEWNĘTRZNE (jednostki produkcyjno-techniczne i realizacyjne spółki)	10 157,2	15,9	12 843,0	18,1	126,4%
III. KOSZTY Z TERENOWYCH ODDZIAŁÓW TV (zakup programów i usług techniczno-produkcyjnych)	13 299,0	20,9	21 125,5	29,9	158,9%
IV. OGÓLEM KOSZTY	63 699,2	100,0	70 840,4	100,0	111,2%

13) Przy przyjętym poziomie kosztów działalności TV Polonia na br. w wysokości około 69.740 tys. zł ich źródła finansowania przedstawiają się następująco:

1. wpływy abonamentowe	30.7000 tys. zł (44,0%)
2. sprzedaż programu MSZ	1.460 tys. zł (2,1%)
3. dochody własne TV Polonia <u>plus</u> przychody z reklamy (w ramach obrotów wewnętrznych)	37.580 tys. zł (53,9%)

14) Zatrudnienie w TV Polonia

- średnioroczne (przeciętne) 63,66
- stan na 31.12.1997 r. 66,00

W związku z wyodrębnieniem wpływów abonamentowych na finansowanie działalności TV Polonia w ramach kwoty wpływów abonamentowych ogółem dla Telewizji Polskiej S.A. należy jednocześnie wyjaśnić, co następuje:

- TV Polonia realizuje program w strukturach telewizji publicznej,
- koszty tworzenia programu, zgodnie z ustawą o radiofonii i telewizji pokrywa budżet państwa, w granicach określonych ustawą budżetową,
- w latach 1994-1996, budżet państwa nie był w stanie sfinansować programów TV Polonia. W związku z tym, w listopadzie 1995 roku Wicepremier Pan A.Łuczak wystąpił do Przewodniczącego KRRiTV z wnioskiem o wydzielenie dla TV Polonia kwoty wpływów abonamentowych na realizację zadań ustawowych tej jednostki organizacyjnej TVP S.A.,
- uznając słuszność przedstawionego wniosku, Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji podejmując decyzję o podziale wpływów abonamentowych na 1997 rok dla publicznej radiofonii i telewizji, w ramach prognozowanej kwoty wpływów abonamentowych

ustalonych dla Telewizji Polskiej S.A. określiła dla TV Polonia udział procentowy oraz kwotę wpływów abonamentowych,

- zapisany w uchwale KRRiTV Nr 145/96 z dnia 27 czerwca 1996 roku udział we wpływach abonamentowych na 1997 rok oraz w uchwale KRRiTV Nr 219/97 z dnia 25 czerwca 1997 roku na 1998 rok gwarantuje minimalny poziom kwoty wpływów abonamentowych na realizację programów przez TV Polonia, ponieważ decyzja KRRiTV nie wiąże się z konkretnymi pozycjami kosztów bieżących działalności programowej,
- skierowanie wyższej kwoty środków na finansowanie działalności TV Polonia z wpływów abonamentowych lub z innych przychodów TVP S.A. pozostaje wyłącznie w gestii Zarządu Spółki Telewizja Polska S.A.